

Landstede Groep

Jaarverslag 2017

Stichting Agnieten College/De Boog

Stichting Agnieten College/De Boog

Brin: 02VT en 05VN
Bevoegd gezag nummer: 41430
Adres: Rechterland 1, 8024 AH Zwolle
Datum: 29 juni 2018

Voorwoord

Ontwikkelen, toekomstgericht zijn, werken vanuit de nieuwste inzichten en bewogen zijn met mensen: dat kenmerkt Landstede Groep in 2017. We spelen in op de samenleving van vandaag. Dit doen we vanuit de Strategienota 2015-2018 'De kracht van kiezen'. Innovatief, in wisselwerking met instellingen en bedrijven en vanuit de kracht van jonge, lerende mensen, bouwen we stap voor stap aan de maatschappij van morgen. Landstede Groep is een sterke, grote en op kwaliteit gerichte onderwijsorganisatie, met een breed palet aan onderwijsvoorzieningen. Intern is in 2017 de sturing op het onderwijs veranderd en dat werpt zijn vruchten af via het VO- en MBO-beraad. College van Bestuur en directeuren beslissen samen over instellingsbrede beleidsdossiers die over onderwijs en organisatie gaan.

Landstede Groep werkt met de missie 'Waarde(n)vol leren, leven en werken' aan haar maatschappelijke opdracht - bepaald door vijf waarden - : het ontwikkelen van talent, het elkaar als mens ontmoeten, ieders eigenheid respecteren, aandacht hebben voor en geven aan zingevingsvragen en verantwoordelijkheid nemen voor jezelf, de ander, de samenleving en de aarde. Deze waarden zijn herkenbaar in het werk en het gedrag van iedereen die aan onze onderwijsgroep verbonden is. Waarden die ook het werk en de activiteiten van onze scholen in 2017 kleurden en gezicht gaven en die de mensen die bij ons werken inspireerden.

Het Jaarverslag 2017 beschrijft hoe de scholen van Landstede Groep dit jaar - vanuit de waarden - leerlingen, studenten en hun ouders meer boden dan wat van hen verwacht mag worden. Reden daarvoor is dat je op school niet alleen leert voor een diploma, maar voor het leven. Dat vraagt om veel meer dan kennis en vaardigheden alleen. Jonge mensen moeten als participerende medemensen in de samenleving staan: niet alleen bezig zijn met eigen belang, maar solidair met anderen om hen heen. Onze geïnspireerde professionals, leiden deze jonge mensen op voor een continu veranderende maatschappij.

In 2017 is verder doorgewerkt aan de Ontwikkelagenda 'Samen Verder'. Een agenda die de doelen uit de Strategienota verder uitwerkt en concreet maakt. Het leidde tot een afronding van de doorontwikkeling in het voortgezet onderwijs (vo) met het vaststellen van een nieuw directiestatuut-VO, functiebeschrijvingen van directeuren en het voluit werken met het VO-beraad. Binnen het mbo was dit in 2016 al gerealiseerd. Wel is daar in 2017 de nieuwe eenheid StartCollege aan toegevoegd.

Verder stond dit jaar in het teken van de herinrichting van de Serviceorganisatie en Bestuursdienst. Alle noodzakelijke ondersteunende processen voor het onderwijs zijn in kaart gebracht, beschreven en afgestemd met de onderwijsdirecteuren. Er ligt nu een (inrichtings-)document met een complete beschrijving van de nieuw ingerichte service- en ondersteuningsdienst. In het nieuwe jaar ronden we de besluitvorming hierover af en starten we met de implementatie.

Op het gebied van beheersen en verbeteren van de financiën en de onderwijskwaliteit zijn dit jaar grote stappen vooruit gezet. Daardoor werd de basis op beide fronten steviger en wordt er in de meeste gevallen (boven)gemiddeld gewerkt. De nieuwe organisatiestructuur, efficiëntere werkwijzen en het toepassen van nieuwe inzichten hielpen mee om in 2017 modern onderwijs van goede kwaliteit aan te bieden.

Samengevat: 2017 was een veelbelovend en succesvol jaar met veel goede stappen op belangrijke beleidsgebieden en duidelijke ontwikkelijnen voor 2018 en daarna. Veel leesplezier gewenst!

Het College van Bestuur
Theo Rietkerk (voorzitter)
Theo Bekker

Kerncijfers

Financiële Kengetallen		Realisatie 2017	Realisatie 2016	Realisatie 2015	Realisatie 2014	Realisatie 2013
alle bedragen in %		%	%	%	%	%
Kengetallen, financiële positie						
	Solvabiliteit	16,9%	11,1%	5,6%	2,5%	3,9%
	Solvabiliteit inclusief voorzieningen	23,8%	16,5%	10,8%	5,3%	5,8%
	Liquiditeit (current ratio)	160,1%	89,1%	25,2%	23,0%	91,0%
	Liquiditeit (quick ratio)	160,1%	89,1%	25,2%	23,0%	91,0%
	Rentabiliteit tov bedrijfsopbrengsten incl rentebaten	4,3%	3,8%	1,3%	-0,4%	0,4%
Kengetallen overig						
	Kapitalisatiefactor	32,6%	25,2%	11,7%	14,9%	38,9%
	Weerstandsvermogen VO totale baten	10,5%	6,4%	2,6%	1,3%	2,2%
	Eigen vermogen / Totaal baten uit gewone bedrijfsvoering plus rentebaten	10,5%	6,4%	2,6%	1,3%	2,2%
	Rijksbijdragen / Totaal baten uit gewone bedrijfsvoering plus rentebaten	93,8%	93,5%	93,6%	92,4%	95,0%
	Personeelslasten / Rijksbijdragen	79,9%	80,5%	81,2%	81,3%	81,5%
	Personeelslasten / Totaal lasten	79,2%	79,2%	78,0%	75,8%	78,3%
	Aantal leerlingen / Totaal personeel	12,4	12,7	12,9	13,0	12,5
	Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel	15,5	15,9	15,9	16,4	15,8
Personeel in dienst in fte						
	Personeel primair proces	301,0	289,4	292,2	285,7	279,0
	Ondersteunend personeel (direct, indirect en bestuur)	76,3	74,2	69,2	74,0	74,0
	Totaal fte (ultimo jaar)	377,2	363,6	361,4	359,7	353,0
	Gemiddeld fte	367,9	366,7	370,0	359,7	352,9
Aantal leerlingen / studenten, per 1 oktober:						
	VO	4.662	4.599	4.652	4.683	4.394
	Totaal	4.662	4.599	4.652	4.683	4.394

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Kerncijfers.....	4
Deel 1: Bestuursverslag	7
1. Informatie over de instelling	8
1.1. Stichting Agnieten College/De Boog	8
1.2. Landstede Groep	8
1.3. Missie Landstede Groep.....	8
1.4. Juridische structuur	8
1.5. Interne structuur	10
2. Onderwijs	12
2.1. Beleid	12
2.2. Kwaliteitszorg.....	12
2.3. Prestaties	12
2.4. Internationalisering	20
2.5. Samenwerkingsverbanden	21
2.6. Onderzoek	22
2.7. Eenheden/Diensten	22
3. Personeel	24
3.1. Beleid	24
3.2. Scholing	24
3.3. Bezetting	24
3.4. Mobiliteit.....	25
3.5. Verzuim.....	25
3.6. Beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag en flexibele inzet	27
4. Huisvesting	28
4.1. Beleid	28
4.2. Locaties	28
4.3. Bezetting/Benchmark	28
5. Governance.....	30
5.1. Governancestructuur	30
5.2. Risico-inschatting en beheersingsmaatregelen.....	31
5.3. Verslag Raad van Toezicht	34
5.4. Beleggen lenen en derivaten.....	37
5.5. Code Goed Bestuur	38

5.6.	Zaken met politieke of maatschappelijke impact.....	41
6.	Horizontale verantwoording.....	43
6.1.	Beleid.....	43
6.2.	Relatie samenleving	43
6.3.	Medezeggenschap	45
6.4.	Klachtenafhandeling	45
7.	Inleiding op de financiële cijfers.....	47
7.1.	Toelichting	47
7.2.	Begroting 2018	50
Deel 2:	Jaarrekening.....	51
8.	Jaarrekening	52
8.1.	Balans per 31 december 2017	52
8.2.	Staat van baten en lasten over 2017.....	53
8.3.	Kasstroomoverzicht over 2017	54
8.4.	Toelichting op de jaarrekening 2017	55
8.5.	Goedkeuring en vaststelling	79
9	Resultaatbestemming	80
10.	Gegevens rechtspersoon	80
11.	Verklaring accountant.....	81

Deel 1: Bestuursverslag

1. Informatie over de instelling

1.1. Stichting Agnieten College/De Boog

Stichting Agnieten College/De Boog heeft drie eenheden: Carolus Clusius College Zwolle met nevenvestiging Agnieten College Wezep, Meander College Zwolle met nevenvestiging Agnieten College Nieuwleusen en TalentStad PRO De Boog Zwolle met nevenvestiging Agnieten College Zwartsluis. De stichting maakt deel uit van Landstede Groep.

1.2. Landstede Groep

Landstede Groep bestaat uit vijf onderwijsstichtingen die elk een of meer scholen voor voortgezet onderwijs (vo) en/of middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en volwasseneneducatie onder zich hebben en uit Stichting Bestuur Landstede Groep, waar centrale diensten ten behoeve van het bestuur voor de hele groep zijn ondergebracht. De missie, waarden en denklijnen zijn voor alle scholen een gedeeld uitgangspunt. Iedere school kent een eigen lokale verankering en daarmee eigen beleid, een eigen naam en een eigen profiel. Landstede Groep heeft daarnaast twee stichtingen waarin de private activiteiten zijn ondergebracht.

1.3. Missie Landstede Groep

Landstede Groep heeft als haar missie: Waarde(n)vol leren, leven en werken.

Fundament voor de instelling vormen vijf waarden:

- Ieders talent ontwikkelen.
- Elkaar ontmoeten.
- Ieders eigenheid respecteren.
- Aandacht geven aan zingevingsvragen.
- Verantwoordelijkheid nemen voor jezelf, de ander, de maatschappij en de aarde.

Vier profielkenmerken vormen de bouwstenen voor de organisatie:

- Talentbegeleiding (pedagogische relatie).
- Gezondheid(szorg) en Sport.
- Ondernemend.
- Lokaal en regionaal verankerd.

1.4. Juridische structuur

De stichting draagt de naam: Stichting Agnieten College/De Boog en is gevestigd in Zwolle. De stichting aanvaardt de Bijbel, het Woord van God, als uitgangspunt en inspiratiebron in het verwerkelijken van haar doelstellingen (artikel 2 van de statuten).

De stichting stelt zich ten doel, zonder winstoogmerk, onderwijs, op de in artikel 2 beschreven grondslag, te bevorderen.

De stichting wil dit doel bereiken door:

- de oprichting en instandhouding van een of meer instellingen voor christelijk onderwijs;
- andere wettige middelen die het doel van de stichting kunnen bevorderen.

De stichting kent de volgende organen:

- Raad van Toezicht.
- College van Bestuur, zijnde de vertegenwoordiger van het bevoegd gezag in de zin van de onderwijswetgeving.

Raad van Toezicht

Raad van Toezicht, samenstelling		
Naam	Functie	Mutatie
dhr B (Breun) Breunissen (voorzitter)	Directeur/eigenaar Breun Breunissen Advies & Management	
dhr W (Wieb) Boerma	Manager HR&AZ Altrex BV	
dhr P (Peter) Bosma	Advocaat/Partner Den Besten advocaten	
dhr HM (Harry) Claessen	Directeur/eigenaar Harry Claessen Onderwijs Advies & Support	tot 31 aug 2017
mw F (Fenna) Eefting	Bestuurder Vogellanden	
dhr SA (Sam) Terpstra	Eigenaar Sam Terpstra, voor goed bestuur en waardevol toezicht	per 1 okt 2017
mw HP (Rieke) de Vlieger	Voorzitter directie Aeres Hogeschool	
dhr T (Ton) de Winter	CEO Mastervolt International BV	

Raad van Toezicht	
Naam	Nevenfuncties
dhr B (Breun) Breunissen (voorzitter)	Lid Algemeen Bestuur Waterschap Drents Overijsselse Delta Lid Raad van Commissarissen 2Switch Kringloopbedrijf (Gelderland en Overijssel) Voorzitter Raad van advies Databank Kennis = Markt BV Lid bestuur st Pensioenfonds Arcadis Nederland Penningmeester st Koninklijke Nederlandsche Heidemij Overijssel Lid Bestuur st Cultureel Erfgoed KNHM-Arcadis
dhr W (Wieb) Boerma	Docent/coach Chr Hogeschool Ede Voorzitter Raad van Toezicht stichting Sprank Lid Raad van Toezicht IJsselheem
dhr P (Peter) Bosma	Voorzitter Raad van Toezicht Chr College Nassau Veluwe Lid Raad van Toezicht st Maatschappelijke dienstverlening MDF
dhr HM (Harry) Claessen	Lid College van Toetsing en Examens (voorheen CEVO, Cie Staatsexamens en NT2) Lid Raad van Toezicht st Chrono
mw F (Fenna) Eefting	Lid klankbordgroep De Nieuwe Hanze Unie Zwolle Bestuurslid STAK van VIR e-care Solutions BV Voorzitter bestuur Werkgevers Vereniging Zorg en Welzijn, Oost-Nederland Lid Regio Tafel / Zorgtafel Regio Zwolle Bestuurslid st Regio plus (Landelijke koepelorganisatie WGV Zorg en Welzijn) Lid Kopgroep Health Arbeidsmarkt Regio Zwolle Via Lid Bestuurscommissie Informatiebeleid en Marketing (Revalidatie Nederland) Bestuurslid st Regionaal Zorgnetwerk
dhr SA (Sam) Terpstra	Voorzitter Raad van Toezicht van de Dimence Groep, Deventer (tot 31-12-2017) Kerndocent bij AOG School of Management Lid veldadviesraad NSO-CNA, Diemen Lid Veldadviesraad Tech Your Future, Deventer Diverse taken binnen de Protestantse Gemeente Warnsveld-Leesten
mw HP (Rieke) de Vlieger	Voorzitter Sectoraal Advies College Hoger Agrarisch Onderwijs
dhr T (Ton) de Winter	Lid Raad van Toezicht De Waardenborch (vo-scholengemeenschap)

College van Bestuur

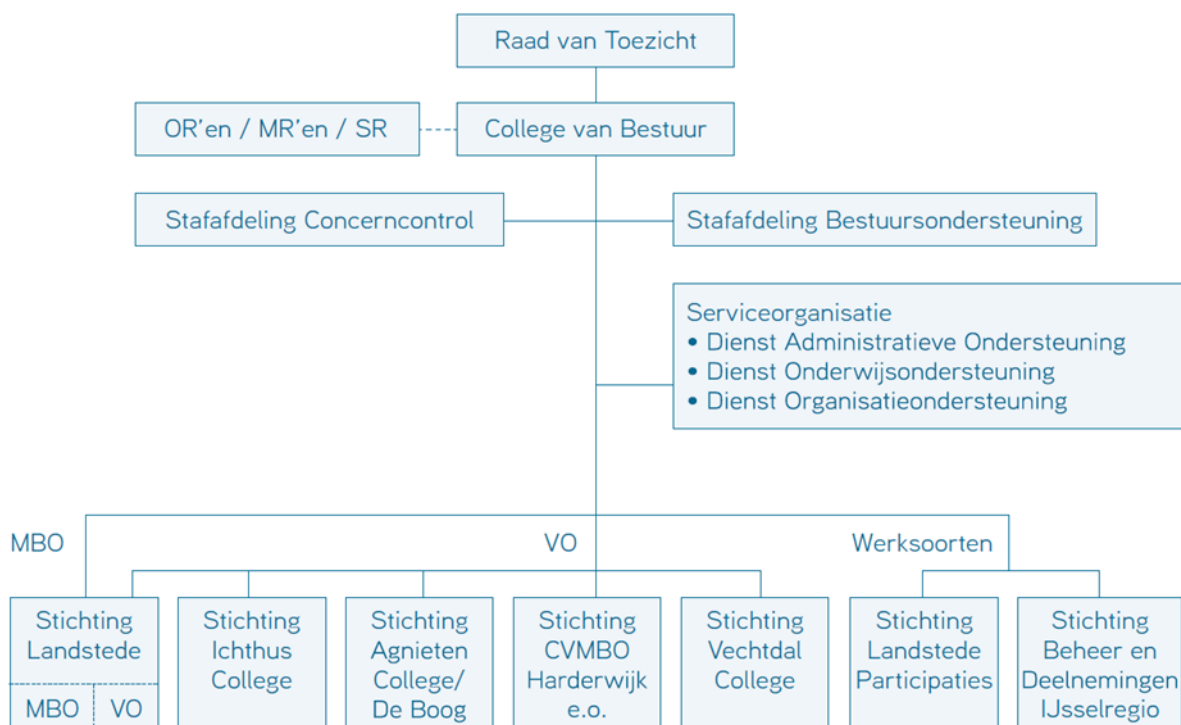
College van Bestuur		
Naam	Functie	Nevenfuncties

De collegiale verantwoordelijkheid van het College van Bestuur en de wijze waarop toezicht wordt gehouden is vastgelegd in een bestuursreglement en een toezichtreglement. De voorzitter van het College van Bestuur is eindverantwoordelijk bestuurder.

Het College van Bestuur (CvB) ziet toe op de identiteit, kwaliteit en continuïteit van de instelling. In de Strategienota 2015-2018 'De kracht van kiezen' zijn de strategische doelen van Landstede Groep beschreven. De voortgang van de strategische doelen wordt jaarlijks met de directie van de scholen geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie stelt het College van Bestuur jaarlijks een kaderbrief op die de directies vertalen in de beleidsplannen van de scholen.

1.5. Interne structuur

Het organogram van de stichting per 31 december 2017:

Directieteams

Het mandaat van de directies is vastgelegd in een directie- en teamstatuut.

De directeuren leiden hun eenheid/dienst en verantwoorden hun resultaat aan het College van Bestuur.

Daarnaast zijn directeuren in gezamenlijkheid verantwoordelijk voor de stichting en leggen ook daarover

verantwoordelijkheid af aan het College van Bestuur. Directies ontwikkelen meerjarig en eenjarig beleid voor de stichting en de eigen eenheid/dienst, werken samen met collega's en vertegenwoordigen de instelling naar buiten. Tijdens de management-voortgangsgesprekken (twee keer per jaar) vindt aan de hand van rapportages het verantwoordingsgesprek tussen bestuur en directie plaats.

2. Onderwijs

2.1. Beleid

Elke school binnen de Stichting Agnieten College/De Boog heeft zijn eigen onderwijsprofiel en onderwijsaanpak. Door de intensievere samenwerking binnen de stichting en de te verwachten krimp zal afstemming hierover de komende jaren belangrijk onderwerp van gesprek worden. Deze afstemming geldt overigens breder binnen de Landstede Groep en zal gaan plaatsvinden tussen alle VO scholen van de Landstede Groep

2.2 Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg betekent binnen Landstede Groep: het geheel aan activiteiten dat ondernomen wordt om:

- de kwaliteit van het onderwijs systematisch te onderzoeken;
- te borgen en/of te verbeteren; en
- te communiceren en openbaar te maken.

De scholen van de Stichting Agnieten College/De Boog benutten steeds beter de systemen van kwaliteitszorg voor verbeterprocessen. Docenten, vakgroepen, secties en schoolleiding evalueren hun functioneren steeds meer op basis van deze kwaliteitsgegevens. Vanuit de evaluaties en analyses van de opbrengsten, tevredenheidsonderzoeken, toetsen en lesobservaties worden conclusies getrokken, waarop doelen en acties worden (bij)gesteld. Hierdoor zijn problemen sneller te signaleren en kunnen de scholen gericht bijsturen. Dit gebeurt niet altijd even grondig: er zijn verschillen te zien binnen de teams en scholen. Ook zouden de docenten voor een diepgaandere analyse vaker de resultaten en feedback van leerlingen kunnen meenemen.

Alle scholen hebben in de ogen van de Inspectie goed gepresteerd en voldoen aan het basistoezicht (zie paragraaf 2.2 prestaties). De examenresultaten van de leerwegen vmbo-basis t/m havo liggen over de gehele scholengroep boven het landelijk gemiddelde. De theoretische leerweg van het vmbo valt hierin positief gezien het meeste op, een trend die de afgelopen jaren ook al zichtbaar is.

De resultaten van de havo van het Carolus Clusius College vallen op, zij hebben van de Inspectie een attendering ontvangen. Hier wordt gewerkt met een verbeterplan om de kwaliteit van het onderwijs op een hoger plan te brengen.

Het aantal leerlingen dat met een vwo-diploma de scholengroep verlaat daalt, wanneer over meerdere jaren teruggekeken wordt. Uit de inspectiebezoeken blijkt dat de kwaliteitszorg op orde is, de kwaliteitsborging vraagt bij bijna alle scholen aandacht. Wat verder opvalt, is dat er grote verschillen zijn in de kwaliteitscultuur tussen de teams. Bij goede en sterke teams is meer aandacht voor professionalisering en verbetering. Tevens bezitten deze scholen een sterke schoolleiding, waarbij de visie uitgewerkt is in concrete en observeerbare normen voor het handelen in en buiten de klas.

Landstede Groep werkt met een inmiddels bekende vorm van audits. Elk team wordt daarbij om de drie jaar bezocht. De audit focust zich op een aantal indicatoren uit het inspectiekader om zicht te houden op de basiskwaliteit van het onderwijs: het vaste deel (wat moet). Daarnaast is er een flexibel gedeelte (de eigen ambitie): uitgangspunt voor het flexibele deel is de vraag van het ontvangende team.

2.3. Prestaties

In onderstaande tabellen worden de onderwijsresultaten zoals deze door de inspectie zijn vastgesteld en de tevredenheid van leerlingen en ouders weergegeven.

Vanaf 2015-2016 is de beoordeling van de opbrengsten van het onderwijs door de Inspectie op een aantal belangrijke punten aangepast: In plaats van relatieve normen zijn er voortaan absolute normen, waar de scholen aan moeten voldoen. Er zijn vier indicatoren: voor deze indicatoren wordt een ondergrens vastgesteld, die voor een periode van drie jaren geldt. In het overzicht worden de opbrengsten per school weergegeven. Er zijn vanaf 2016 twee indicatoren, die betrekking hebben op de onderbouw en twee op de bovenbouw.

Voor de onderbouw geldt:

- a. De onderwijspositie van de leerling in leerjaar 3 ten opzichte van het advies van het basisonderwijs.
- b. De onvertraagde doorstroom in de beide eerste leerjaren.

Voor de bovenbouw :

- c. Het bovenbouwsucces, met ook hier vooral het accent op onvertraagde doorstroom.
- d. Het gemiddelde centraal eindexamencijfer.

De tevredenheid enquêtes vormen samen een overzicht van de ‘zachte’ kant van de kwaliteitszorg. De gegevens van de derdejaars leerling en ouder enquêtes worden daarnaast ook gepubliceerd in Vensters voor Verantwoording. Het afgelopen schooljaar zijn vier enquêtes structureel uitgezet word om zicht te krijgen op de kwaliteit. In het overzicht zijn alleen algemene rapportages over de enquêtes opgenomen. Daaronder is een veel gedetailleerder rapportage mogelijk tot op vraagniveau en/of klasniveau. De bij deze enquêtes in het grijs uitgevoerde benchmark is de landelijke benchmark, afkomstig uit Kwaliteitsscholen. Er is dit jaar een sterker accent gelegd op aspecten van veiligheid, sinds de nieuwe wetswijziging ‘sociale veiligheid op scholen’.

Opbrengstenoordeel TalentStad (Agnietendeel)

Opleiding	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers	
	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem
Vmbo-basis	10.92%		98.59%	99.21%	93.08%	92.68%	6.40	6.55
Vmbo-kader	10.92%		98.59%	99.21%	96.86%	96.03%	6.34	6.31

Enquêtes

Opbrengstenoordeel Agnieten College Zwartsluis

Opleiding	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers	
	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem
Vmbo-basis	28.70%	22.00%	98.06%	98.79%	89.29%	92.00%	6.61	6.70
Vmbo-kader	28.70%	22.00%	98.06%	98.79%	96.61%	94.63%	6.52	6.35
Vmbo-theoretisch	28.70%	22.00%	98.06%	98.79%	91.88%	92.34%	6.55	6.57
Havo	28.70%	22.00%	98.06%	98.79%	69.23%	74.04%		

Enquêtes

Opbrengstenoordeel Agnieten Carolus Clusius College

Opleiding	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers	
	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem
Vmbo-theoretisch	-3.83%	4.27%	98.34%	98.96%	92.89%	91.15%	6.61	6.50
Havo	-3.83%	4.27%	98.34%	98.96%	78.37%	78.80%	6.41	6.42
Vwo	-3.83%	4.27%	98.34%	98.96%	89.18%	86.85%	6.56	6.46

Enquêtes

Opbrengstenoordeel Agnieten College Wezep

Opleiding	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers	
	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem
Vmbo-theoretisch	9.38%	12.15%	97.33%	98.89%	90.72%	91.58%	6.74	6.79

Enquêtes

Opbrengstenoordeel Agnieten Meander College

Opleiding	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers	
	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem
Vmbo-theoretisch	-2.44%	5.04%	98.89%	99.25%	94.12%	92.31%	6.55	6.54
Havo	-2.44%	5.04%	98.89%	99.25%	88.05%	84.20%	6.75	6.35
Vwo	-2.44%	5.04%	98.89%	99.25%	89.29%	86.94%	6.59	6.44

Enquêtes

■ 2016 ■ 2017 ■ Benchmark 2017
De cijfers voor de balken hebben betrekking op 2017

■ 2016 ■ 2017 ■ Benchmark 2017
De cijfers voor de balken hebben betrekking op 2017

Opbrengstenoordeel Agnieten College Nieuwleusen

Opleiding	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers	
	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem	Jaar resultaat	3.jr. gem
Vmbo-theoretisch	16.67%	5.90%	100.00%	99.73%	95.38%	93.33%	6.79	6.83

Enquêtes

■ 2016 ■ 2017 ■ Benchmark 2017
De cijfers voor de balken hebben betrekking op 2017

■ 2016 ■ 2017 ■ Benchmark 2017
De cijfers voor de balken hebben betrekking op 2017

Agnieten College/De Boog		VMBO-Basis	VMBO-Kader	VMBO-G/T	HAVO	VWO
Gediplomeerden/ geslaagden						
Agnieten College TalentStad						
2015		100%	99,1%			
2016		91,7%	97,4%			
2017		98,6%	97,4%			
Aantal kandidaten		70	115			
Aantal geslaagden		69	112			
Carolus Clusius College						
2015				89,3%	92,6%	93,3%
2016				98,9%	87,5%	90,6%
2017				98,2%	91,9%	86,9%
Aantal kandidaten				113	159	107
Aantal geslaagden				111	147	93
Meander College						
2015				84,8%	79,7%	92,1%
2016				91,4%	90,6%	94,1%
2017				94,5%	96,6%	84,8%
Aantal kandidaten				72	88	33
Aantal geslaagden				69	85	28
Agnieten College Wezep						
2015				97,9%		
2016				98%		
2017				95,2%		
Aantal kandidaten				42		
Aantal geslaagden				40		
Agnieten College Nieuwleusen						
2015				100%		
2016				96,3%		
2017				100%		
Aantal kandidaten				38		
Aantal geslaagden				38		
Agnieten College Zwartsluis						
2015		100%	95%	95,9%		
2016		100%	100%	98,5%		
2017		100%	100%	92,6%		
Aantal kandidaten		12	35	94		
Aantal geslaagden		12	35	87		

Agnieten College/De Boog		2014	2015	2016	2017
Leerlingaantallen per 1 okt					
Eenheid/locatie					
	TalentStad	462	539	500	607
	Zwartsluis	611	656	688	681
	Praktijkonderwijs	107	99	76	139
	Carolus Clusius	1642	1776	1689	1573
	Wezep	364	355	304	296
	Meander College	921	968	1033	1139
	Nieuwleusen	202	188	221	229
	Totaal	4.309	4.581	4.511	4.664

2.4. Internationalisering

Het Carolus Clusius College (CCC) is een wereldschool en ontplooit jaarlijks veel activiteiten op het gebied van internationalisering. Het CCC is aangesloten bij het UNESCO-scholennetwerk en het Elos-scholennetwerk (Europa als leeromgeving): allebei organisaties voor scholen in het voortgezet onderwijs. Gemeenschappelijk doel van deze netwerken is het belang dat wordt gehecht aan de ontwikkeling van leerlingen rondom het thema wereldburgerschap. Alle scholen organiseren veel internationale activiteiten. Op zowel het vmbo, als de havo en het vwo vinden veel activiteiten plaats om leerlingen zoveel mogelijk vanuit internationaal perspectief onderwijs te laten beleven. Daarnaast is het internationaal gymnasium Orfeo een internationaal tweetalig gymnasium. Ook het atheneum is tweetalig. In het kader van de Elos-activiteiten organiseerde de school het Europese project 10 voor Europa (een jaarlijkse landenmarkt), een buitenschoolse activiteit (Chinees) en excursies rond wereldgodsdiensten (bezoeken aan Dominicanenklooster, de synagoge en de moskee).

In de tweede klas zijn studiereizen georganiseerd naar Duitsland, Frankrijk en Londen en waren er uitwisselingen met Duitsland, Frankrijk, Spanje, Denemarken, Italië, Polen, China en India. Verder zijn eTwinning-projecten georganiseerd, waaronder die naar Luik.

Daarnaast zijn projecten aangevraagd voor professionalisering van personeel en projecten tussen scholen (Erasmus+ KA2-project economie en wiskunde). Ook zijn voor de leerlingen internationale sportactiviteiten georganiseerd zoals International sports (cricket, Kubb en Speedminton).

Het CCC werkt samen met verschillende scholen voor wat betreft internationale projecten, reizen en uitwisselingen. Zo is er een samenwerkingsproject met Earlescliffe (Folkestone, VK) over Unesco-thema's.

Andere samenwerkingsprojecten zijn de Kangoeroewedstrijd wiskunde, de FIRST LEGO League, de Science Olympiade, de Wiskunde Olympiade, de BBC Speaking competition en de Worldschool-projecten.

In havo 4 is gestart met International Business College (IBC) en in het vmbo is gestart met vmbo Business een opleidingstraject waar leerlingen binnen hun profielkeuze aan het werk gaan met (internationale) projecten. In de breedte van het CCC start een groep leerlingen met een internationale stroom: het IMYC. Deze internationale Engelstalige stroom leidt tot nog meer werken in projecten aan internationale thema's.

De tweetalig onderwijs (tto)-activiteiten op het internationaal gymnasium Orfeo en het tweetalig atheneum bestaan uit onder andere:

Klas 1

- Xanten eendaagse uitwisseling
- Team mathematics challenge
- Afternoon teas
- Phileas Fogg toneelstuk

Klas 2

- Uitwisseling Polen (Poznan)
- Team mathematics challenge
- Afternoon teas
- Tto Cricket Challenge
- Junior Speaking Contest

Klas 3

- Studiereis Wales (Wrexham)
- Junior Speaking Contest
- Afternoon teas

2.5. Samenwerkingsverbanden

Vanwege de grote regionale spreiding van de verschillende onderwijseenheden, participeren de eenheden/scholen binnen Landstede Groep in verschillende samenwerkingsverbanden.

De zorg voor leerlingen voor wie het leren moeilijk is en de uitvoering van Passend Onderwijs spelen daarin een belangrijke rol. De samenwerkingsverbanden realiseren een samenhangend systeem van zorg voor de leerlingen van de deelnemende scholen. De rol en taak van de samenwerkingsverbanden is veranderd en gaat nog verder wijzigen.

In de regio Zwolle betreft dit het Samenwerkingsverband 23.05 IJssel-Vecht. Het samenwerkingsverband 23.05 heeft een grote vereveningsopdracht waar het hard aan werkt en goed mee op weg is.

De baten die gemoeid zijn met de samenwerkingsverbanden staan in de onderstaande tabel.

Samenwerkingsverbanden		Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000			
Soort bate			
	Ambulante begeleiding	461	482
	Rugzakgeldten (excl LGF, incl afbouw)	255	295
	Lichte ondersteuning	375	379
	Uitbetaling saldo LWOO/PRO	494	345
	Ruimte VSO/saldo zware ondersteuning	325	135
	uitbetaling resultaat 2016 / 2014-2015	50	62
	Verwijzingskosten VO		-81
	Totaal conform beschikkingen	1.960	1.617
	Doorbetaling binnen SWV Landstede groep	-173	-106
	Totaal baten Samenwerkingsverbanden	1.787	1.511

De van het samenwerkingsverband ontvangen baten zijn gezamenlijk door Stichting Agnieten College/De Boog, Stichting Ichthus College en Stichting Landstede ingezet. De totaal inzake deze stichtingen ontvangen baten van Samenwerkingsverband 23.05 IJssel-Vecht zijn met de daarbij behorende kosten op basis van de leerlingenaantallen verdeeld en verantwoord in de jaarrekening van de desbetreffende stichting.

2.6. Onderzoek

De serviceafdeling Personeel & Ontwikkeling werkt aan het verkleinen van de kloof tussen onderzoek en praktijk. Onderwijsonderzoek, met als doel het verbeteren van de onderwijspraktijk, staat hoog op de agenda van het beroeps- en voortgezet onderwijs. Insteek daarbij is kennisontwikkeling, kennisdeling en kennisbenutting. Dit wordt gedaan door verschillende activiteiten, waarbij het stimuleren van het doen van onderzoek, het creëren van een onderzoekscultuur en -infrastructuur en het ontwikkelen van een onderzoekende houding centraal staan.

Landstede Groep biedt een platform (Kenniskring Onderzoek Landstede) voor docenten en managers die onderzoek uitvoeren of die geïnteresseerd zijn in de inzet van onderzoek binnen de onderwijspraktijk. Docenten die een (master)opleiding volgen kunnen extra begeleiding krijgen van onderzoekers van de afdeling. Er wordt gewerkt vanuit een onderzoeksprogramma dat jaarlijks, vanuit de vraag uit de praktijk, wordt samengesteld.

2.7 Eenheden/Diensten

Het voortgezet onderwijs (vo) binnen Stichting Agnieten College/De Boog wordt verzorgd in eenheden in Zwolle, Wezep, Zwartsluis en Nieuwleusen.

Binnen de vo-eenheden wordt de volle breedte van het onderwijsspectrum bediend: van praktijkonderwijs, vmbo met leerwegondersteuning, vmbo-basis, -kader, -theoretisch, havo, atheneum en gymnasium. Elke school heeft een eigen onderscheidend profiel.

Realisatie van beleid door de diverse directies van Stichting Agnieten/De Boog zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Onderwijsjaarverslag VO – Agnieten College/De Boog	
Doelen 2017	Resultaat 2017
Stichting Agnieten Coll/dB	
1. Verder vormgeven Stichting AC/De Boog	1. Onderlinge samenwerking tussen scholen/ directeuren sterk verbeterd en formatie als één geheel vormgegeven
2. Financiële situatie eenheden verbeteren	2. Tekorten zijn omgebogen in positief resultaat Stichting
3. Eerste stappen om aan normen benchmark ondersteuning te voldoen	3. Onderlinge samenwerking ondersteuning toegenomen en overstap enkele medewerkers tussen scholen gerealiseerd
4. In positie brengen onderwijsprofessionals	4. 90 % docenten is bevoegd voor vakken die hij verzorgt
Carolus Clusius Coll/AC-Wezep	
5. Doelen CCC in teams uitwerken op basis van speerpunten	5. Teamontwikkeling gaat voortvarend en werken met teamplan op basis speerpunten
6. Diverse innovaties en verbeterplannen in onderwijs doorvoeren	6. ISZ goede start gecontinueerd Nieuwe werkprocessen examens opgesteld Curriculumontwikkeling IMYC
7. Realiseren nieuw- en verbouw	7. Gestart met nieuw- en verbouw
8. Gepersonaliseerd leren ACW verder uitbouwen	8. 18% heeft pluscertificaat behaald (vak hoger afgesloten) Ervaring opgedaan met flexibele roosters
Meander Coll/AC-Nieuwleusen	
9. Verder vormgegeven aan planmatig werken met plannen op basis van vergelijkbare bronnen, haalbare stappen en eigenaarschap	9. Regelmatig enquêtes en opbrengstoverzichten Kaderbrief expertwerkgroepen Eerst opzet digitaal kwaliteitshandboek
10. Verhoging opbrengsten (kader inspectie)	10. Op vrijwel alle onderdelen inspectie hogere scores en hoge slagingspercentages
11. Teamvorming MT i.v.m. nieuwe teamleiders	11. Teamleiders aan de slag met eerder geformuleerde doelen
12. ACN differentiëren onderwijsleerproces	12. 75 % vaklessen op 2 of 3 niveaus Training ICT vaardigheden in kader differentiatie
TalentStad/ AC-Zwartsluis/ PRO	
13. Aandacht voor talentontwikkeling	13. LOB planmatig doorgevoerd in alle leerjaren Leerlingen volgen talentontwikkelingsprogramma inclusief bedrijfsbezoeken door versterkte relatie bedrijfsleven
14. Focus op brede vorming	14. Programma ontwikkelt gericht op sociaal emotionele ontwikkeling en burgerschap (Think)
15. Meer onderwijs op maat	15. Arrangementen voor leerlingen met zorgvraag uitgebreid
16. Inhuizing PRO met behoud van eigen identiteit en veiligheid	16. Gerealiseerd met aandacht voor eigen plek en goed pedagogisch klimaat

3. Personeel

3.1. Beleid

De Ontwikkelagenda 'Samen Verder!' is de uitrol van de Strategienota 2015-2018 'De Kracht van Kiezen'. Daarin zijn keuzes gemaakt in wat we de komende jaren willen bereiken. Wie (willen) we zijn, wat komt er op ons af en wat staat ons te doen.

'Samen Verder' is een meerjarige opgave van vier jaar. In het 'programmaplan Samen Verder' (medio 2015) is de opzet van het programma beschreven.

De centrale ambitie van 'Samen Verder!' omvat verbeter-/ontwikkelpunten op het gebied van:

- De kwaliteit van het onderwijs.
- De financiële situatie.
- De complexiteit van de organisatie.
- Een cultuur van (permanente) verbetering.

In het programma wordt een onderscheid in de opgave gemaakt tussen:

- Verbinden: dit betreft Landstede Groep als geheel.
- Veranderen (verdergaande organisatieverandering): dit betreft Landstede mbo en de Serviceorganisatie en Bestuursdienst (SO&BD).

Verbeteren (doorontwikkeling organisatie): dit betreft Landstede vo

In 2017 kreeg binnen Landstede vo de doorontwikkeling verder vorm en voor de SO&BD is voortgang geboekt in het herinrichtingsproces en de stichtingsvorming. Een belangrijk onderdeel van de (her-)inrichting is het gewenste dienstenpakket van de SO&BD dat in 2017 uitgewerkt is voor de verschillende diensten binnen de SO&BD.

3.2. Scholing

Binnen Stichting Agnieten College/De Boog zijn in 2017 30 medewerkers aan het studeren: zij volgen een onderwijs(gerelateerde) opleiding ofwel een opleiding voor het behalen van de eerste- of tweedegraads bevoegdheid.

Binnen Landstede Groep heeft OIDS (Opleiden In De School) een vaste plek gekregen en daarmee ook een vaste plek op het gebied van professionalisering van docenten. Er is veel belangstelling vanuit docenten om deel te nemen aan de cursus voor vakcoaches die samen met Christelijke Hogeschool Windesheim wordt verzorgd. Gedurende het schooljaar 2016-2017 brachten 93 studenten bij Stichting Agnieten College/De Boog hun stageperiode door.

3.3. Bezetting

Binnen Stichting Agnieten College/De Boog waren op 31 december 2017 462 medewerkers werkzaam. De gemiddelde leeftijd is 47,1 jaar (exclusief de inzet van onbetaalde stagiair(e)s en vrijwilligers).

Personeelskengetallen

sexe % M/V	48/52
15 - 30 jarigen	10%
30 - 45 jarigen	37%
45 - 60 jarigen	37%
60 - 75 jarigen	16%
parttimers %	60%
fte	362
flexibele schil	9%
instroom (aantal)	75
uitstroom (aantal)	86
functiemix	
LB	50,6%
LC	21,2%
LD	28,3%

Bij het Agnieten College zijn meer vrouwen werkzaam dan mannen. Dit komt overeen met het percentage parttimers; deze is hoger dan het aantal fulltimers. De meeste medewerkers zitten in de leeftijdscategorie 30-45 jaar en 45-60 jaar; opvallend hierbij is dat bij categorieën hetzelfde percentage scoren.

3.4. Mobiliteit

Mobiliteit blijft een belangrijk item binnen Landstede Groep: met name tijdens 'Samen Verder'. In 2017 is er strikt op toegezien dat alle vrijgekomen vacatureruimte zo veel mogelijk ingevuld werd door Landstede-medewerkers. Tevens zijn er afspraken gemaakt om de beleidslijn en procedures op het gebied van Werving & Selectie en herplaatsing nauwlettend te monitoren. Daarmee biedt Landstede Groep de medewerkers een kans op een andere werkplek in de organisatie in het kader van zijn of haar loopbaanontwikkeling.

3.5. Verzuim

In 2017 zijn in het kader van preventie binnen Landstede Groep in totaal 33 werkplekonderzoeken uitgevoerd. Daarvan waren 6 voor Stichting Agnieten College/De Boog. Tijdens de werkplekonderzoeken is de ergonomie van de werkplek bekeken en zijn er adviezen gegeven ter verbetering. In 2017 zijn er geen medewerkers van Stichting Agnieten College/De Boog ingestroomd in de Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) of kreeg een ophoging van het arbeidsongeschiktheidspercentage.

Begeleiding door deskundigen

Binnen Landstede Groep is een verschuiving in gang gezet van aandacht voor curatief naar meer aandacht voor preventief met een groter wordende verantwoordelijkheid voor de medewerker en de betreffende leidinggevende. Hierbij kunnen beiden rekenen op goede begeleiding door interne of externe deskundigen.

Bedrijfsarts

De trend in 2017 voor het bezoeken van de bedrijfsarts lijkt in toenemende mate het ervaren van werkstress. Wat het meest voorkomt zijn klachten die te relateren zijn aan overbelasting, zowel op het werk als privé. Het blijft van belang om stress bij medewerkers te herkennen en hierover in gesprek te gaan. Verzuim is te voorkomen als snel gezocht wordt naar oplossingen voor de ervaren onbalans. Medewerkers zijn hiervoor verwezen naar de psychosociale hulpverlening.

Het aantal uren voor de bedrijfsarts is in 2017 om verschillende redenen uitgebreid. Het aantal verzuimmeldingen steeg en daarnaast was sprake van een toename van langdurig verzuim, van complexere verzuimsituaties en van arbeidsconflicten.

Psychisch verzuimen scoort in het onderwijs in het algemeen hoog. Dit is ook bij de Stichting Agnieten College/De Boog het geval. De doorverwijzingen vonden veelal plaats naar GGZ-gelieerde instanties.

Psycholoog en supervisor/coach

Landstede Groep biedt gerichte ondersteuning aan medewerkers ter preventie van dreigend verzuim in de vorm van de inzet van een psycholoog en een supervisor/coach.

Psycholoog

De psycholoog werd in 2017 ingezet bij de sociaal-medische overleggen voor workshops Wet Verbetering Poortwachter en stressreductie. De psycholoog werkt met vragen die voortkomen uit stress, disbalans, ingrijpende gebeurtenissen en gezondheidsproblemen.

In 2017 zijn er 121 individuele trajecten verzorgd, in 2016 waren dit er 118. Medewerkers kwamen 36 keer in contact met de psycholoog via de leidinggevende, 32 keer via de bedrijfsarts en 53 keer nam de medewerker zelf het initiatief om een traject te starten.

De kern van de vraagstelling was in 21 situaties een conflict, 71 keer stress en 29 keer was de werk-privé-balans aanleiding voor het traject. In 21 situaties was er sprake van een advies naar specialistische hulp. De gemiddelde duur van de trajecten was in 2017 3,6 gesprekken per traject.

Tevens bood de psycholoog in 2017 een interne stressreductietraining (meer kalmte, minder last van stress) aan, 10 medewerkers namen hieraan deel.

Supervisor/coach

De supervisor/coach werd in 2017 ingezet bij vraagstukken op het gebied van professionele ontwikkeling, samenwerkingsproblemen en motivatieproblemen.

In totaal maakten 17 medewerkers gebruik van het coachingsaanbod. Het betrof korte en langere trajecten, afgestemd op de behoeften van de hulpvrager. Enkelingen kwamen eenmaal, de meesten volgden een regelmatig en intensiever traject van maximaal acht bijeenkomsten per jaar. Het jaar 2017 week daarin niet af van voorgaande jaren.

Afwijkend van andere jaren was wel dat een aantal mensen in verband met een crisissituatie kwamen.

Crises in de persoonlijke sfeer, maar ook met werkgerelateerde problematiek. De aanleiding voor de hulpvraag was daarbij heel divers: conflicten, werk dat niet bevalt, gebrek aan motivatie, stress door een te hoog ambitieniveau, perfectionisme, stapeling van taken op het werk en privé en/of gebrek aan focus. De coaching was gericht op reflectie, leren omgaan met beperkingen en mogelijkheden in allerlei levensfasen en -situaties als werkende in het onderwijs.

Vertrouwenspersoon

Sinds januari 2015 kent Landstede Groep, naast de diverse vertrouwenspersonen voor leerlingen/studenten, voor medewerkers een vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen.

Hiervoor is gekozen om medewerkers, die een beroep willen doen op een vertrouwenspersoon beter te kunnen ondersteunen. Dit in het kader van goed werkgeverschap en het beleid om psychosociale arbeidsbelasting te voorkomen en te beperken.

In 2017 is meerdere keren een beroep gedaan op de interne vertrouwenspersoon voor adequate opvang en ondersteuning van de melder in verband met ongewenste omgangsvormen zoals seksuele intimidatie,

pesten, agressie/geweld, intimidatie of discriminatie. Indien gewenst zorgde de vertrouwenspersoon voor een adequate doorverwijzing.

De vertrouwenspersoon voor medewerkers investeerde in 2017 extra in het geven van presentaties en voorlichtingen over de aanpak van ongewenst gedrag en in het adviseren en ondersteunen van leidinggevend en management bij het voorkomen ervan.

Verzuimpercentage	
jaartal	%
2017	4,8
2016	3,6
2015	3,9
2014	3,6

3.6. Beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag en flexibele inzet

Het beleid rond dit onderwerp bleef in 2017 ongewijzigd. Het beleid is tweeledig: enerzijds is het gericht op het terugdringen van de instroom door tijdelijke medewerkers zoveel mogelijk in te zetten op uitzendbasis. Anderzijds richt het zich op een actieve begeleiding en monitoring van nieuwe dossiers in de WW, teneinde de uitkeringsduur en -last zoveel mogelijk te beperken. De (B)WW-uitkeringslast van Stichting Agnieten College/De Boog steeg in 2017 met € 29.815,- ten opzichte van 2016. BWW staat voor Bovenwettelijke Werkeloosheidsregeling.

Om nieuwe WW-verplichtingen in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen, is er een passende verhouding tussen vast en tijdelijk personeel in de personele bezetting. Stichting Agnieten College/De Boog heeft in 2017 een gemiddelde flexibele schil van 9%. Om hier actief invulling aan te geven, worden vacatures veelal bewust via een uitzendorganisatie ingevuld. Bij Stichting Agnieten College/De Boog is in 2017 gemiddeld 33,6 fte ingezet op uitzendbasis, waarvan 1,7 fte via Innotiq.

4. Huisvesting

4.1. Beleid

Het beleid inzake huisvesting en het Integraal Huisvestingsbeleid, wordt bepaald door de kaders in de Strategienota. Van belang daarbij is dat Landstede Groep 'onderwijs' als kerntaak heeft en daarvoor een bestuurlijke eenheid vormt van vijf stichtingen voor voortgezet onderwijs (vo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

Daarnaast heeft Landstede Groep zich op verschillende maatschappelijke activiteiten in de regio gericht, waaronder welzijn, educatie, kinderopvang en kringloopwinkels. Vanuit haar missie wil Landstede Groep optimaal decentraal en daardoor dichtbij de mensen werken, waardoor de maatschappelijke betekenis groot kan zijn en de betrokkenheid intensief. Dit kader zorgt ervoor dat Landstede Groep op een groot aantal locaties actief is en tegelijkertijd dat er elk jaar veel huisvestingsactiviteiten zijn.

Realisatie op strategisch niveau:

- De gemeente Zwolle verleende in 2015 goedkeuring aan het Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs van Stichting Agnieten College/De Boog en kende daarbij een financieringsbijdrage toe van € 5,1 miljoen voor de renovatie van de locatie Blaloweg 1 en een bedrag van € 2,3 miljoen voor uitbreiding van de locatie Prinses Julianastraat 66.

Realisatie op operationeel niveau:

- De verbouwplannen voor beide locaties zijn in 2016 begonnen. Begin januari 2018 verrichte dhr. Arie Slob, Minister van Onderwijs & Media, de officiële opening van het gerevitaliseerde gebouw van Talentstad aan de Blaloweg 1. Op basis van een programma van eisen - opgesteld in samenwerking met de opleidingsteams - zijn de kaders aangegeven waaraan de verbouwingen moesten voldoen. Het gebouw Blaloweg 1 is na vervanging van dakbedekking, kozijnen en na-isolatie van de gevel in het voorjaar medio 2017 voorzien van een duurzame schil en het praktijkonderwijs maakt sinds medio oktober 2017 ook gebruik van deze locatie.
- Voor de locatie Prinses Julianastraat wordt een nieuw entreegebouw gerealiseerd. De aanbesteding hiervan vond in 2016 plaats, eind 2017 is het hoogste punt bereikt. Het entreegebouw wordt in mei 2018 opgeleverd.
- De gemeente Dalfsen gaf in 2016 opdracht voor het realiseren van Kulturhus De Spil in Nieuwleusen. Momenteel wordt er hard gewerkt aan het realiseren van dit Kulturhus. Onderdeel van het Kulturhus is een dependance van het Agnieten College, met plek voor ruim 200 leerlingen. Doelstelling is dat in de zomervakantie de leerlingen van de Zwaluwlaan naar De Spil verhuizen.

4.2. Locaties

- Carolus Clusius College: Prinses Julianastraat 66, Zwolle
- Carolus Clusius College Orfeo/Internationale School Zwolle: Koningin Wilhelminastraat 93, Zwolle
- Agnieten College Nieuwleusen: Zwaluwlaan 23, Nieuwleusen
- Agnieten College Wezep: Noordsingel 70, Wezep
- Agnieten College Zwartsluis: Rondweg 2, Zwartsluis
- Talentstad Beroepscollege en Praktijkonderwijs: Blaloweg 1, Zwolle
- Meander College: Dobbe 37, Zwolle

4.3. Bezetting/Benchmark

De verantwoordelijkheid voor de benchmark over het aantal vierkante meters voor vo-gebouwen, ligt in de regel bij gemeenten, zij zijn verantwoordelijk voor het investeren in de bouwcapaciteit. In de

onderwijshuisvestingsverordening van de gemeenten staat aangegeven waar per type leerling een norm is gesteld. Een vmbo-school krijgt meer vierkante meters per leerling dan een school voor algemeen vormend onderwijs (avo).

5. Governance

5.1. Governancestructuur

Het College van Bestuur (CvB) en allen die werkzaam zijn binnen Landstede Groep, hebben uitgesproken te handelen conform de Code Goed Bestuur, zoals die door de VO-raad en de MBO-raad is geformuleerd. Als afgeleide daarvan zijn onder andere een eigen Integriteitscode en Klokkenluidersregeling geformuleerd en geaccordeerd. Momenteel worden onder andere de Integriteitscode en Klokkenluidersregeling in overeenstemming gebracht met de voor deze onderwerpen geldende wet- en regelgeving.

De maatschappelijke discussie over de governance van het maatschappelijk middenveld - en het onderwijs in het bijzonder - heeft de afgelopen jaren geleid tot sterk veranderende perspectieven en normen inzake goed (onderwijs)bestuur.

Het CvB heeft vijf ontwikkellijnen uitgezet:

- Landstede Groep is een echte onderwijsgroep.
- Landstede Groep wordt teruggebracht in omvang, door de niet-onderwijsactiviteiten in een netwerk buiten de organisatie te plaatsen.
- De interne 'checks en balances' worden verbeterd: de Raad van Toezicht (RvT) is uitgebreid met specifieke competenties en de medezeggenschap is opnieuw gestructureerd.
- Het CvB heeft intern een duidelijke portefeuilleverdeling naar beleidsterrein, heeft een helder en consequent vergaderschema en bespreekt maandelijks de gegevens over de financiële positie van de eenheden en van de onderwijskwaliteit per eenheid.
- De besluitvorming door CvB en RvT wordt beter gedocumenteerd.

Zeggenschap

In 2015 is voortvarend gestart met de vormgeving van de nieuwe bestuursstructuur. Hiertoe is een extern bureau ingeschakeld dat de Ontwikkelagenda voor die nieuwe structuur ging uitvoeren. Dat proces, onder de naam 'Samen Verder', is in 2016 grotendeels uitgerold met een uitwerking van de herstructurering van de opleidingen/eenheden in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en een andere aansturing ervan. In het voortgezet onderwijs (vo) is per eenheid één directeur werkzaam, per stichting is een projectdirecteur bedrijfsvoering aangesteld die de bedrijfsvoeringzaken beheert.

De besluitvorming is dicht bij de werkvloer gebracht met een ingesteld VO- en MBO-beraad, waarbinnen CvB en de directeurs van de onderwijseenheden samen beleidsbesluiten nemen. De onderlinge verhoudingen en bevoegdheden van deze gremia en van ieder lid afzonderlijk zijn helder en duidelijk vastgelegd in directiestatuten. Die voor het vo is in 2017 geaccordeerd en in werking getreden en die voor het mbo wordt in de loop van 2018 geaccordeerd en in werking gezet.

De positie van de adjunct-/projectdirecteur bedrijfsvoering is in beginsel tijdelijk (voor een periode van maximaal vier jaar), daarna moeten de taken van deze functionaris integreren in die van de eindverantwoordelijk directeur, de teamleider of de domeincontroller.

De directie stelt per team een teamleider aan die belast wordt met het (onderwijskundig) leiderschap over het team en de individuele personeelsleden.

Benoemingen met het toedelen van bijbehorende taken vindt plaats vanaf 1 augustus 2016.

Andere ontwikkelingen, zoals de herinrichting van de serviceorganisatie (SO) en de bestuursdienst (BD), zijn in 2016 in beleidsnotities verwoord en in de besluitvormingscyclus geaccordeerd.

In de SO/BD, is een nieuwe opzet en indeling beschreven en geaccordeerd in 2016. Per dienst (drie diensten en twee stafafdelingen) zijn leidinggevend benoemd en in 2017 is een uitwerking gemaakt van

de structuur en werkwijze van elke dienst en afdeling. De benoeming van de leidinggevendenden vond in 2016 en 2017 plaats.

Bij een goede governancestructuur zijn zeggenschap en medezeggenschap op een juiste wijze naast elkaar geplaatst. Zo ook binnen Landstede Groep. De medezeggenschap valt in twee delen uiteen: de private delen en Landstede-MBO vallen onder de WOR (Wet op Ondernemingsraden) en hebben dus een OR, terwijl de vo-stichtingen vallen onder de WMS (Wet Medezeggenschap Scholen) en dus een MR hebben.

De structuur van de medezeggenschap in de vo-stichtingen is enkele jaren geleden verhelderd en opnieuw vastgelegd in een statuut en een reglement. Dit is geformaliseerd in getekende statuten en reglementen, waarvan een deel nog in beweging is en wordt afgerond.

5.2. Risico-inschatting en beheersingsmaatregelen

Hierbij gaat het om de visie en ambities ten aanzien van 'het in control zijn'. Landstede Groep is gericht op het mogelijk maken van waarde(n)volle onderwijsactiviteiten voor leerlingen en studenten. Dat kan alleen als in voldoende mate is voorzien in continuïteit. Bestuur en directie hebben om die reden de ambitie de instelling in control te houden.

Om te bepalen in hoeverre de instelling in control is, beoordelen we:

- a. De kwaliteit van het onderwijs en de tevredenheid van leerlingen en ouders.
- b. De financiële kerncijfers in vergelijking met de landelijke benchmarkgegevens.
- c. De organisatiecultuur.
- d. Het gehanteerde risicomanagementraamwerk.
- e. De adequaatheid en effectiviteit van het interne risicobeheersings- en controlesysteem.
- f. Een specificatie van de belangrijkste risico's/thema's en de voorgestelde beheersmaatregelen.

Ad a. Kwaliteit onderwijs en tevredenheid ouders en leerlingen

Zie 2.2. Prestaties.

Ad b. Beoordeling financiële kerncijfers

Zie voor een verantwoording van de kerncijfers pagina 4 en 8.1. Toelichting.

Landstede Groep streeft ernaar dat elke stichting met haar kerncijfers (solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit) voldoet aan de streefcriteria van de Inspectie. Voor Stichting Agnieten College/De Boog geldt dat aan het criterium voor de solvabiliteit nog niet wordt voldaan. Rentabiliteit en liquiditeit voldoen aan de signaleringswaarden. De solvabiliteit en liquiditeit vragen om structurele verbetering om op de langere termijn aan de streefcriteria te kunnen voldoen. In de meerjarenprognoses is dit nader uitgewerkt.

Ad c. Organisationscultuur

Zie 3. Personeel.

Ad d. Het gehanteerde risicomanagementraamwerk

Landstede Groep werkt met een vaste Planning & Control-cyclus. Het instrumentarium van deze cyclus is:

- Strategienota.
- Beleidsrijke begroting.
- Financieel en formatief kader voor de eenheden.
- Werkkader voor de eenheden.
- Begrotingen op het niveau van de centrale dienst en de scholengemeenschappen.
- Teamplannen op het niveau van teams.
- Maand- en/of kwartaalrapportages voor stichtingen, scholengemeenschappen en diensten.

- Voortgangsrapportages (scholengemeenschappen).
- Verantwoording verticaal en horizontaal.

De beleidscyclus is richtinggevend voor het handelen binnen de instelling.

De in de Strategienota vastgestelde hoofdlijnen worden jaarlijks door de eenheden en diensten vertaald naar concrete plannen. Binnen kaders is de directie vrij in de wijze waarop ze doelstellingen willen bereiken. De instellingsbegroting, het sluitstuk van de beleidsvorming, wordt ter informatie gedeeld met de Raad van Toezicht.

Op basis van rapportages vindt geregeld overleg plaats tussen directie en CvB. Tijdens deze gesprekken wordt de inhoudelijke voortgang ten aanzien van het beleid en de financiële realisatie besproken. Het CvB legt regelmatig verantwoording af aan de Raad van Toezicht. De instellingsbegroting en de maand-/kwartaalrapportages vormen hiervoor de basis. In deze rapportages wordt gebruik gemaakt van uitputtingsoverzichten waar de gerealiseerde exploitatie wordt vergeleken met de begrote exploitatie tot dat moment. Daarnaast wordt de gerealiseerde personeelsinzet in fte's vergeleken met de begrote personeelsinzet in fte's. Verder voegt de concerncontroller een analyse voor directie en bestuur toe. Naast deze interne verantwoording legt de instelling zowel verticaal als horizontaal extern verantwoording af.

Risicoanalyse

Voor de huidige risicoanalyse is een actualisatieproces op gang gebracht dat de inzichten in risico's beter kan duiden zodat de maatregelen daarop af te stemmen zijn. Hiervoor zijn in 2017 de lijnen uitgezet: bedoeling is om tot een meerjarige aanpak te komen waarin risico's passend binnen de Planning & Control-cyclus in kaart worden gebracht. Dit moet in 2018 klaar zijn en tot implementatie leiden. De organisatie heeft haar processen en structuren dusdanig ingericht dat belangrijke risico's die materiële impact kunnen hebben tijdig onderkent worden. Op de korte termijn is besef dat beperkte risico's binnen de organisatie opgevangen moeten kunnen worden. Het meerjarenbeleid moet afdwingen dat ontwikkelingen met grotere impact tijdig tot acties leiden die de impact van risico's significant beperken.

Beoordeling

Het huidige risicomanagementraamwerk is voldoende, maar kan beter anticiperen op toekomstige ontwikkelingen, met name in kwalitatieve zin. Het risicobewustzijn en het oplossingsgericht handelen moeten nog verder ontwikkeld worden. De organisatie ziet geen risico's met materiële impact die de organisatie op korte of middellange termijn kunnen beïnvloeden. De beschikbare reserves zijn voldoende om (beperkte) risico's te kunnen opvangen.

Ad e. De adequaatheid van interne risicobeheersing- en controlesystemen

De Planning & Control-cyclus is expliciet gericht op een combinatie van financiën en beleid. Het instrumentarium is erop gericht om zowel het beleid als de financiële vertaling zichtbaar te maken. Dit geldt zowel voor het planningsinstrumentarium als het controle-instrumentarium.

Beoordeling

De planningscycli zijn effectief en worden indien noodzakelijk aangepast op veranderende omstandigheden.

Ad f. Specificatie van de belangrijkste thema's en risico's

De verwachte ontwikkelingen zijn verwerkt in de beleidsrijke begroting. Om thema's en risico's beheersbaar te houden werken de vo-scholen met scenario's rond cruciale processen, waarin staat hoe deze zich anders kunnen ontwikkelen dan verwacht. Hierna een samenvatting van deze scenario's en hun impact.

Personele lasten

In de begrotingen van de afgelopen jaren zijn de personele lasten in lijn gebracht met de ontwikkeling van de

leerlingenaantallen. Voor een meerjarige positieve exploitatie blijft aandacht voor een verantwoord niveau van personele lasten noodzakelijk.

Voor de middellange termijn worden ontwikkelingen in de personele bezetting in kaart gebracht met meerjarige strategische personeelsplanningen. Hiermee moeten strategie, personeel en onderwijsontwikkelingen goed op elkaar aansluiten. Het risico van over of onderbezetting wordt door middel van bestaand beleid met sturing op formatie op basis van meerjarenprognoses beheersbaar gehouden. De kwalitatieve verbetering wordt door middel van strategische personeelsplanning versterkt in 2018-2019.

Investeringsen

Wij hechten er veel waarde aan dat de faciliteiten passen bij de ambities van onze scholen. Gezien de impact op de liquiditeit, rentabiliteit en solvabiliteit op korte en lange termijn wordt bij toekomstige investeringsafwegingen kritisch gekeken naar de effecten hierop. In de beleidsrijke begroting zijn alle investeringen begroot.

Leerlingen

De leerlingenontwikkeling wordt door middel van prognosemodellen - waarin demografische ontwikkelingen worden meegenomen - gevolgd met de impact daarvan op de organisatie. Flexibilisering van de kosten op middellange termijn moet de risico's verminderen. De effecten van de ontwikkelingen op leerlingenaantallen worden geïntegreerd in de meerjarenbegroting voor de komende vijf jaar zodat tijdig te anticiperen is op de verwachte ontwikkelingen.

De ontwikkeling van leerlingenaantallen is voor Stichting Agnieten College/De Boog uitgewerkt en laat een daling zien. Deze daling sluit aan op regionale ontwikkelingen.

Terugblik risico's en onzekerheden in afgelopen boekjaar

Er hebben zich in afgelopen boekjaar geen onvoorzienbare ontwikkelingen voorgedaan die een wezenlijke impact hebben gehad op de bedrijfsvoering van de organisatie. Belangrijkste impact is de leerlingendaling in VO die ook op deze stichting invloed heeft maar reeds onderkent was in prognoses en daarop genomen maatregelen,

Deelnemingen en claims

Stichting Agnieten College/De Boog kent geen deelnemingen en claims.

Eigen vermogen

De functie van het vrij beschikbaar eigen vermogen heeft tot doel te kunnen dienen als buffer voor onvoorziene zaken en het kunnen financieren van investeringen. Daarbij zijn de doelstellingen voor een voldoende eigen vermogen en solvabiliteit van belang (zie ook 8.1 Toelichting).

De solvabiliteit bij Stichting Agnieten College/De Boog voldoet eind 2017 nog niet aan de signaleringswaarde en vraagt om verdere verbetering. De uitwerking van de meerjarenprognose met bijbehorende toelichting laat zien dat de solvabiliteit de komende jaren nog verder verstevigd wordt.

Het vrij besteedbare vermogen moet toenemen om de vereiste solvabiliteit te realiseren. Dit dient om eventuele negatieve resultaten op te vangen.

Liquiditeit

De liquiditeit is eind 2017 boven de signaleringswaarde geëindigd. Het beleid is erop gericht dit te handhaven en verder te verstevigen.

5.3. Verslag Raad van Toezicht

Landstede Groep is primair verantwoordelijk voor onderwijs van hoge kwaliteit. Onze organisatie is allereerst een onderwijsinstelling waar meer dan 24.000 leerlingen in het voortgezet onderwijs en studenten in het middelbaar beroepsonderwijs opgeleid worden voor een diploma of certificaat, waarmee ze een vervolgopleiding kunnen starten of die hen een kwalificatie voor de arbeidsmarkt verleent. Daarnaast herbergt Landstede Groep nog enkele andere werksoorten en activiteiten.

De overheid geeft onderwijsinstellingen beleidsruimte om de verantwoordelijkheid voor het bieden van onderwijs van hoge kwaliteit waar te maken. Governance, het samenstel van onderwijsbestuur en toezicht daarop, moet zorgen voor een systeem van 'checks and balances' om deze beleidsruimte transparant en adequaat in te vullen.

Bij het aansturen van onderwijs draait het om sturing geven, controle uitoefenen, verantwoording vragen, geven en afleggen en het toezicht op dit geheel. Dit samenspel is vastgelegd in de enkele jaren geleden landelijk vastgestelde Governance Code. Deze Code vormt de basis voor het werk van Raad van Toezicht en College van Bestuur binnen Landstede Groep.

De leden van het College van Bestuur van Landstede Groep zijn gezamenlijk integraal verantwoordelijk voor het beleid en de resultaten van de instellingen: dus van alle werksoorten en activiteiten. De voorzitter is eindverantwoordelijk. De leden van het College van Bestuur leggen verantwoording af aan de Raad van Toezicht, de voorzitter is het eerste aanspreekpunt voor de Raad.

De Raad van Toezicht van Landstede Groep bestaat uit zeven leden. Naast een voorzitter en een vicevoorzitter bestaat de Raad uit vijf leden. Medio het verslagjaar is aan het einde van de reguliere zittingstermijn met veel dank voor de bewezen diensten afscheid genomen van de heer Harry Claessen. Per 1 oktober is de heer Sam Terpstra in de Raad van Toezicht benoemd.

In het kader van het toezicht fungeert de Raad van Toezicht voor het bestuur afwisselend als verantwoordingsorgaan, als goedkeuringsorgaan voor bepaalde bestuursbesluiten, als adviseur en klankbord, als werkgever en als maatschappelijk venster.

Binnen de Raad van Toezicht fungeren een auditcommissie, een onderwijscommissie, een commissie personeel/identiteit/juridische zaken (pijz) en een remuneratiecommissie. Hoewel in commissies zaken worden voorbereid en uitgediept, blijft de Raad van Toezicht als geheel verantwoordelijk en vindt vanuit de commissies een rapportage plaats in de voltallige Raad van Toezicht.

De auditcommissie bestond in 2017 uit drie leden, de onderwijscommissie, de commissie Pijz en de remuneratiecommissie uit twee leden.

De taak van de auditcommissie is het beoordelen van de instellingsbegroting en de jaarrekening, inclusief het monitoren van de uitvoering van het financieel beleid. Deze stukken worden uiteindelijk goedgekeurd door de Raad van Toezicht. De onderwijscommissie beoordeelt de onderwijskwaliteit en de wijze waarop hierop wordt toegezien. Ook ziet zij toe op de manier waarop wordt gewerkt aan verbeteringen van onderwijskwaliteit inclusief professionaliseringstrajecten en de wijze waarop de zorg voor kwaliteit wordt geborgd. De remuneratiecommissie voert de gesprekkencyclus uit met de Leden van het College van Bestuur en vult de arbeidsvoorwaarden en bezoldiging van het CvB verder in.

Eind 2016 is besloten om ook een commissie Personeel, Identiteit en (arbeids-)juridische zaken in te stellen. Deze commissie bestaat uit twee leden van de Raad. Deze commissie houdt zich bezig met strategisch HRM-beleid, het handelen volgens de waarden van Landstede Groep en het correct volgens wet- en regelgeving en eigen reglementen handelen binnen Landstede Groep.

Naast de verticale verantwoording binnen het management van de lijnorganisatie verantwoordt Landstede Groep zich horizontaal. Alle VO-eenheden werken met ouderraden en leerlingenraden en op instellingsniveau is er binnen het MBO een studentenraad.

Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht wordt gelet op de diverse facetten die de aandacht van de Raad van Toezicht vragen. De Raad van Toezicht wordt in ieder geval samengesteld op basis van algemene toezichthoudende kwaliteiten, affiniteit met de doelstelling van de stichting en met een spreiding in deskundigheden, achtergronden en competenties. Bij het invullen van een vacature in de Raad van Toezicht wordt per functie een profielschets van de te werven kandidaat opgesteld. Bij het gewenste profiel van de Raad van Toezicht als collectief gelden de volgende afwegingen:

- Wat zijn de belangrijkste strategische opgaven; welke mix aan ervaring inzicht en deskundigheid past daarbij?
- Is er toegang tot de meest relevante netwerken? (lokaal, regionaal en landelijk)?
- Zijn de leden onafhankelijk, ook van elkaar, ook in relatie tot de bestuurders?
- Is er voldoende diversiteit (leeftijd, sekse, regionale verbinding en maatschappelijke en culturele achtergrond)?
- Is er voldoende diversiteit aan stijlen (goed teamwork met verschillende mogelijke rollen)?
- Invulling van deskundigheidsgebieden: onderwijszaken, financiën, juridische zaken, huisvestingszaken, communicatie, marketing, personele zaken en strategisch beleid.

Vergaderingen Raad van Toezicht

In de vergaderingen van de Raad van Toezicht wordt gewerkt met een agenda die de agendacommissie voorbereidt. De agendacommissie bestaat uit de voorzitter en de vicevoorzitter van de Raad van Toezicht en de beide leden van het College van Bestuur. Standaard agendapunten zijn de financiële rapportages en het bestuursverslag waarin het accent ligt op (de kwaliteit van) het onderwijs..

Door middel van dit bestuursverslag informeert het College van Bestuur de Raad van Toezicht schriftelijk. In het bestuursverslag komen alle beleidsaangelegenheden op hoofdlijnen aan de orde. Hierbij wordt specifiek ingegaan op de ontwikkeling van die beleidsdossiers en de risico's die zij met zich meebrengen. Deze rapportage biedt de Raad van Toezicht mogelijkheid tot toezicht en vormt een kader voor het geven van advies.

Naast het bestuursverslag ontvangt de Raad van Toezicht, voor de periodieke vergaderingen, een actuele en specifieke financiële rapportage. Daarnaast ontvangt de Raad van Toezicht jaarlijks een financieel en formatief meerjarenperspectief.

Vanuit de vier eerder genoemde commissies vindt periodiek een rapportage plaats binnen de Raad van Toezicht.

Uitgangspunten bij het toezicht

Conform de Code Goed Onderwijsbestuur en de eigen Governance Code, hanteert de Raad van Toezicht een strikt onderscheid tussen bestuur en toezicht, dat is vastgelegd in een reglement College van Bestuur en het reglement Raad van Toezicht. Het integrale toezicht heeft betrekking op het strategisch beleid, de begroting en de jaarrekening, en het functioneren en de rechtspositie van de bestuurders. De leden van de Raad van Toezicht waken individueel en gezamenlijk voor hun onafhankelijke positie als toezichthouder en zijn daarop aanspreekbaar.

Frequentie en onderwerpen ter goedkeuring

De voltallige Raad van Toezicht is in 2017 negen maal bijeen geweest. Dat betrof vijf reguliere bijeenkomsten, twee ingelaste extra bijeenkomsten en twee themamiddagen.

Conform de jaarcyclus zijn de stukken besproken waar de Raad van Toezicht zijn goedkeuring aan moet geven: de (meerjaren)begroting, de jaarrekening en het (externe) jaarverslag. In aanwezigheid van de accountant zijn jaarverslag en jaarrekening besproken en goedgekeurd.

Onderwerpen die aan de orde zijn geweest:

1. Stand van zaken lopende dossiers.
2. Verzelfstandiging van werksoorten.
3. Stand van zaken ontwikkelagenda 'Samen Verder'
4. Inrichting Serviceorganisatie/Bestuursdienst (SO/BD).
5. Directiestatuut VO.
6. Overdracht van onroerend goed.
7. Verslag van werkbezoeken aan scholen/eenheden.
8. Reglementen voor/van de RvT.
9. Meerjarenprognose en –begroting.
10. Voorjaarskaderbrief.
11. (Hoofdlijnen) Begroting 2018.
12. Rapportages van de auditcommissie, onderwijscommissie, commissie pijz en remuneratiecommissie
13. Verplichtingen van de Raad richting medezeggenschap.
14. Benoeming nieuw lid Raad van Toezicht.
15. Jaarrekening en Jaarverslag 2016.
16. Financiële rapportages.
17. Integriteit en nevenwerkzaamheden in de RvT.
18. Voorbereiden Themabijeenkomsten.
19. Kennismaken met nieuwe accountant.
20. Zelfevaluatie RvT.

Themamiddagen

De Raad van Toezicht heeft in 2017 twee keer een themamiddag gehouden: op 29 maart en 24 september. De themabijeenkomsten stonden in het teken van actuele lopende onderwijsontwikkelingen (presentaties van de eigen directeuren) en een oriëntatie op (mogelijk) toekomstige ontwikkelingen in het onderwijs (met externe deskundigen: Hartger Wassink –VO- en Doekle Terpstra –MBO-).

Overleg (Centrale) Ondernemingsraad / (C)OR en Medezeggenschapsraden (MR'en)

Delegaties van de Raad van Toezicht hebben op bepaalde momenten in het verslagjaar een overlegvergadering van het COR/MR-VO bijgewoond. Twee keer per jaar gaat dat om een bespreking van de algemene gang van zaken en een bespreking van zaken die op dat moment actueel zijn.

Overleg/Pitches met Directies eenheden Landstede Groep

Om meer contact te organiseren tussen de Raad van Toezicht en alle onderdelen van Landstede Groep, bezoeken delegaties van de Raad van Toezicht 1x per twee jaar alle directies van de VO-scholen en de MBO-eenheden; daarnaast vinden 1 x per twee jaar presentaties plaats door de directies aan de voltallige Raad van Toezicht, waarna discussie daarover plaats vindt.

De remuneratiecommissie, die bestaat uit de voorzitter en de vicevoorzitter, heeft de jaarlijkse functioneringsgesprekken gevoerd met de leden van het College van Bestuur. Ter voorbereiding daarop hebben de leden van het College van Bestuur hun eigen feedback georganiseerd. De inhoud van de functioneringsgesprekken is vastgelegd in afzonderlijke verslagen en vervolgens besproken in de vergadering van de Raad van Toezicht.

Zelfevaluatie Raad van Toezicht

In november 2017 heeft de Raad van Toezicht een zelfevaluatie gehouden, waar alle leden bij betrokken zijn. Daaruit kwamen de volgende zaken naar voren:

- De RvT merkt dat de Landstede organisatie in rustiger vaarwater is gekomen, nadat de afgelopen jaren veel is gebeurd en veel is verbeterd. De RvT wil juist nu zorgen dat ze alert blijft in het houden van toezicht. De tijdsbesteding is nu weer teruggebracht naar normale proporties.
- Het proces van de aanbesteding van de accountant is geëvalueerd en er zijn verbeteringen in de procedure afgesproken..
- Geconstateerd wordt dat de Techniek Academie in Harderwijk de laatste tijd in meerdere besprekingen aan de orde komt. Het CvB heeft naar aanleiding daarvan aangegeven om de governance tegen het licht te houden..
- Er wordt gewezen op het belang van een goede terugkoppeling uit de Commissies die de RvT in staat stelt daadwerkelijk gezamenlijk verantwoordelijkheid te dragen. Voor wat betreft de Auditcommissie is een strakke planning van belang waarin de stukken op tijd beschikbaar zijn zodat een degelijke voorbereiding mogelijk is. Het CvB hecht aan een stevige inbreng vanuit de Commissie.
- Unaniem wordt gepleit voor een betere ondersteuning. Dit betreft zowel de planning van activiteiten als de beschikbaarheid en toegankelijkheid van stukken (digitale systemen). Hiervoor is goede aandacht vanuit de organisatie, maar realisatie heeft vertraging opgelopen. Er is behoefte aan een integraal vergader-/activiteitenoverzicht, zoals er nu het vergaderschema is met toevoeging van de andere activiteiten (pitches, werkbezoeken en dergelijke). Na een wijziging kan dan een update verspreid worden.

Deskundigheidsbevordering Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is lid van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI). Deze vereniging heeft tot doel het bevorderen van deskundigheid op gebied van besturen en toezicht houden door het organiseren van symposia, het geven van voorlichting, het innemen van standpunten en het behartigen van belangen.

De vergaderingen van het Platform van Toezichthouders MBO-instellingen zijn bijgewoond door de voorzitter van de Raad van Toezicht. In dit overleg komen ook de nieuwe ontwikkelingen in het onderwijsveld aan de orde.

Vergoedingen toezichthouders

De Raad heeft besloten de in de nieuwe WNT ontstane ruimte voor verhoging niet volledig te gebruiken, maar de vergoeding wel op een adequaat niveau te brengen. Daartoe is geanalyseerd wat de feitelijke werkbelasting in uren is van de leden en van de voorzitter van de Raad. De nieuwe vergoedingsbedragen zijn per 1 januari 2017 ingevoerd. De toezichtsvergoeding ligt daarmee vanaf 1 januari 2017 op ca 50% van de toepasselijke norm in de Wet Normering Topinkomens. De verantwoording van de honorering van de leden van de Raad van Toezicht is vermeld in de jaarrekening.

5.4. Beleggen lenen en derivaten

Stichting Agnieten College/De Boog maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten en derivaten. Binnen Landstede Groep is het beleid ook niet gericht op het inzetten van dergelijke instrumenten. In het meest recente Treasury-statuut wordt aangesloten bij de regelingen rond beleggen lenen en derivaten. De tegoeden van de school die niet voor de directe bedrijfsvoering nodig zijn in het boekjaar, zijn gezien de rentestanden, niet vastgezet in de vorm van deposito's. Stichting Agnieten College/De Boog heeft verder geen gelden belegd. Daarmee voldoet de stichting aan de regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Het beleid inzake prijs-, krediet-, liquiditeit- en kasstroomrisico's is in overeenstemming met de criteria uit de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016 (zie 8.4. Toelichting op de jaarrekening 2017, kopje 'Financiële instrumenten').

5.5. Code Goed Bestuur

Door het bestuur van de Stichting Agnieten College/De Boog wordt de branchecode 'Code Goed Onderwijsbestuur VO' gevolgd.

In het kader van de continuïteitsparagraaf zijn hierna, op basis van de meerjarenraming voor Stichting Agnieten College/De Boog, kerncijfers opgenomen. Deze kerncijfers zijn gebaseerd op de eerder vastgestelde meerjarenprognose (zie 7.2. Begroting). De meerjarenprognose is begin 2018 opgesteld en omvat zowel de exploitatiebegroting (inclusief formatieprognose), investeringsbegroting als ook de balansprognose. De werkelijke uitkomsten van 2017 hebben effect op de meerjarencijfers en kernratio's maar tasten het beeld niet ernstig aan, aangezien de eindejaarsprognoses in lijn liggen met de werkelijkheid.

Continuïteit, kengetallen	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Aantal leerlingen, studenten en deelnemers	4.600	4.757	4.690	4.605	4.542	4.556	4.563	4.567
Personele bezetting, vast en tijdelijk								
Bestuur / management (fte)	5	3	4	4	4	4	4	4
Personeel primair proces (fte)	306	295	285	279	274	273	273	274
Uitsplitsing ondersteunend personeel								
Indirect onderwijsondersteunend personeel (fte)	43	37	38	37	36	36	36	36
Direct onderwijsondersteunend personeel (fte)	25	29	27	27	26	26	26	26
Ondersteunend personeel (fte)	68	66	65	63	62	62	62	62
Totale personele bezetting (fte)	379	363	354	346	341	339	339	340
Aantal leerlingen / Totaal personeel	12,1	13,1	13,2	13,3	13,3	13,5	13,4	13,4
Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel	15,0	16,1	16,5	16,5	16,6	16,7	16,7	16,7
Toelichting op kengetallen								
Telmoment aantal leerlingen, studenten en deelnemers	gemiddeld aantal leerlingen per kalenderjaar							
Telmoment personele bezetting	gemiddeld per kalenderjaar							
Toelichting op kengetallen	telmoment per 31/12							
Aantal FTE uitzendkrachten en externen	13	9	13	13	13	12	12	12

De personele bezetting wijkt af van het aantal fte in dienst van de stichting zoals elders benoemd in het jaarverslag. De oorzaak ligt bij de detacheringen binnen de Landstede Groep, met name voor de service organisatie. Deze zijn niet in de bovenstaande prognose opgenomen.

Op basis van demografische ontwikkelingen is een daling van aantal leerlingen binnen de Agnieten College te verwachten tot en met 2020. Het streven is dit deels door natuurlijk verloop op te vangen en door meer flexibele contracten.

Continuïteit, Balans		Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
alle bedragen in € * 1000									
Activa									
Vaste Activa									
Immateriële vaste activa									
Materiële vaste activa		15.933	15.098	15.942	15.374	14.850	14.284	13.702	13.178
Financiële vaste activa		0	0	0	0	0	0	0	0
Vaste Activa totaal		15.933	15.098	15.942	15.374	14.850	14.284	13.702	13.178
Vlottende Activa									
Voorraden									
Vorderingen		961	2.516	1.056	1.056	1.056	1.056	1.056	1.056
Effecten									
Liquide middelen		5.970	7.507	7.506	8.368	8.807	9.202	9.604	10.005
Vlottende Activa totaal		6.931	10.023	8.562	9.424	9.863	10.258	10.660	11.061
Activa totaal		22.864	25.121	24.504	24.798	24.713	24.542	24.362	24.239
Passiva									
Eigen vermogen		2.541	4.438	4.930	5.577	5.855	6.056	6.256	6.526
Algemene reserve		2.142	4.039	4.531	5.178	5.456	5.657	5.857	6.127
Bestemmingsreserve		399	399	399	399	399	399	399	399
Overige reserve en fondsen									
Voorzieningen		1.236	1.594	1.594	1.594	1.594	1.594	1.594	1.594
Langlopende schulden		11.309	11.097	10.885	10.664	10.433	10.193	9.945	9.684
Kortlopende schulden		7.778	7.992	7.095	6.963	6.831	6.699	6.567	6.435
Passiva totaal		22.864	25.121	24.504	24.798	24.713	24.542	24.362	24.239
Toelichting op de balans									
- de financieringsstructuur	De vaste activa worden voornamelijk door lang vreemd vermogen gefinancierd. De langlopende schulden nemen af als gevolg van de aflossingen, zonder toevoeging van nieuwe leningen.								
- het huisvestingsbeleid,	St. Agnieten / De Boog heeft voor 2017 aanpassingen in de gebouwen doorgevoerd in afstemming met de Gemeent Zwolle en overeenkomstig de eerdere meerjarenprognoses. Deze loopt door in 2018 als gevolg van vertraging. Voor de komende periode 2019-2023 zijn er geen omvangrijke aanpassingen in huisvesting voorzien muv reguliere periodieke renovatie en onderhoud.								
gemeentewege	De reserves zijn toegenomen als gevolg van positieve rentabiliteit. De verwachting is dat dit de komende jaren in een lager tempo gecontinueerd wordt.								
- mutaties van reserves,									

Continuïteit, raming staat baten en lasten		Realisatie	Realisatie	Begroting	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
alle bedragen in € * 1000		1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec
Prognose basis, aantal leerlingen, deelnemers en studenten		4.600	4.757	4.690	4.605	4.542	4.556	4.563	4.567
Baten									
	Rijksbijdragen	37.240	37.082	38.565	37.921	36.951	36.213	36.286	36.342
	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	1.013	703	694	684	671	662	664	665
	College-, cursus-, les- en examengelden								
	Baten werk in opdracht van derden								
	Overige baten	1.588	1.316	1.060	1.049	1.035	1.024	1.026	1.028
	Totaal baten	39.841	39.101	40.319	39.654	38.657	37.900	37.977	38.035
Lasten									
	Personeelslasten	29.981	28.879	29.757	29.922	29.444	28.812	28.873	28.920
	Afschrijvingen	1.632	1.539	1.550	1.268	1.224	1.266	1.282	1.224
	Huisvestingslasten	2.296	2.752	2.737	2.898	2.898	2.848	2.848	2.848
	Overige lasten	3.967	3.612	5.334	4.483	4.386	4.356	4.364	4.377
	Totaal lasten	37.877	36.782	39.377	38.571	37.952	37.281	37.367	37.368
Saldo baten en lasten uit gewone bedrijfsvoering		1.965	2.318	942	1.083	705	618	610	667
	Financiële baten	0	2	0	0	0	0	0	0
	Financiële lasten	433	460	450	436	427	418	409	397
	Financiële bedrijfsvoering, overig								
Saldo financiële bedrijfsvoering		-433	-458	-450	-436	-427	-418	-409	-397
Buitengewoon resultaat									
Totaal resultaat		1.531	1.860	492	647	278	201	200	269
Toelichting op de raming staat van baten en lasten									
- belangrijke ontwikkelingen in de baten en lasten, mede obv de ontwikkeling van kengetallen en bekostigingsvariabelen		Zoals hierboven al aangegeven, is de verwachting dat het aantal leerlingen vanaf 2017 naar 2020 gaat dalen. Dat betekent dat er geanticipeerd moet worden op daling van de inkomsten met vertragend effect van t-1 in het VO. Tevens zullen de inkomsten van het Samenwerkingsverband naar verwachting gaan dalen.							
- de personele bezetting		Er zal gewerkt worden aan een flexibele schil voor het personeel. Tegelijk is bekend dat er de komende jaren veel natuurlijk verloop zal zijn.							
- huisvesting (eigendom, huur, doordecentralisatie, bouwprojecten, financiering)		De komende jaren worden er geen activiteiten verwacht op het gebied van bouw en daaraan verbonden financieringen.							

Continuïteit, Financiële kengetallen	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Kengetallen financiële positie								
Huisvestingsratio	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Liquiditeit (current ratio)	0,89	1,25	1,21	1,35	1,44	1,53	1,62	1,72
Liquiditeit (quick ratio)	0,89	1,25	1,21	1,35	1,44	1,53	1,62	1,72
Personeelslasten / Rijksbijdragen	81%	78%	77%	79%	80%	80%	80%	80%
Personeelslasten / Totaal baten plus financiële baten	75%	79%	78%	77%	77%	77%	77%	77%
Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten	75%	77%	78%	78%	75%	77%	77%	76%
Rentabiliteit	4%	5%	1%	2%	1%	1%	1%	1%
Solvabiliteit I	11%	18%	20%	22%	24%	25%	26%	27%
Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)	17%	24%	27%	29%	30%	31%	32%	33%
Weerstandsvermogen	0,06	0,11	0,12	0,14	0,15	0,16	0,16	0,17
Kengetallen overigen								
Kapitalisatiefactor	-0,24	-0,20	-0,17	-0,14	-0,12	-0,11	-0,09	-0,07
Weerstandsvermogen exclusief materiële vaste activa	-0,36	-0,29	-0,29	-0,26	-0,24	-0,23	-0,21	-0,18
Algemene reserve / Totaal baten plus financiële baten	6%	11%	12%	14%	15%	16%	16%	17%
Voorzieningen / Totaal baten plus financiële baten	3%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%
Rijksbijdragen / Totaal baten plus financiële baten	93%	95%	96%	96%	96%	96%	96%	96%
Overige overheidsbijdragen en -subs	3%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Investerings huisvesting / Totaal baten plus financiële baten	1%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
Investerings inventaris en apparaat	1%	2%	3%	2%	2%	2%	2%	2%
Netto werkkapitaal / Totaal baten plus financiële baten	-2%	5%	4%	6%	8%	9%	11%	12%
Beleggingen ten opzichte van eigen vermogen								
Contractactiviteiten / Totaal baten plus financiële baten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Contractactiviteiten / Rijksbijdragen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Toelichting op kengetallen	Er is een meerjarenexploitatiebegroting, meerjarenliquiditeitsprognose en een prognose van de verwachte solvabiliteits- en liquiditeitsratio opgesteld. De minimale streefwaarden betreffende solvabiliteit II en liquiditeit zijn gelijk aan de OCW eisen (0,3 en 0,75). Door investeringen en negatieve resultaten in verleden, met name in de periode 2011-2012, is de solvabiliteit en liquiditeit verslechterd. Inmiddels zijn deze kerncijfers sterk verbeterd, voldoet de liquiditeit en is de solvabiliteit II naar 24% gestegen en is de verwachting dat ook solvabiliteit binnen deze prognose in 2020 voldoet aan de signaleringswaarde van OCW.
-----------------------------------	--

Continuïteit, overige rapportages	
Continuïteit, overige rapportages Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden Rapportage toezichhoudend orgaan	De huidige interne risicobeheersings- en controle systemen zijn modulair ingericht. Per aandachtsgebied vindt controle, sturing en bijsturing plaats. Het aanbrengen van samenhang in een risico management-systeem dat integraal onderdeel is van de P&C cyclus heeft sterk de aandacht. De uitvoering van een meerjarig implementatieplan risicomanagement is gestart en zal bijdragen aan het realiseren van de doelen van de organisatie. 1. Onvoorspelbaarheid van de bekostiging van de overheid 2. Ontwikkeling van leerlingen aantallen. 3. Gevolgen CAO 4. Ontwikkelingen in subsidies, incl Samenwerkingsverband. 5. Wijzigingen in wetgeving. Zie hoofdstuk 5.3

5.6. Zaken met politieke of maatschappelijke impact

Landstede Groep werkt aan het bewust maken van leerlingen en studenten van hun verantwoordelijkheid in en voor de samenleving. Verantwoordelijkheid voor de leefomgeving, de natuur, jezelf, maar vooral ook voor de medemens. Doordat Landstede Groep in kleine eenheden werkt, op veel plaatsen in de regio, wordt de rol voor gemeenschap(svorming) in kleinere kernen concreet ingevuld. Door dichtbij, in de woon- en leefomgeving van mensen aanwezig te zijn, is Landstede Groep vraaggericht, actief en betrokken aanwezig via onderwijs, kinderopvang of andere vormen van activiteiten en werk. Op die manier wordt duurzaam gewerkt (weinig reisdreijages), zijn verschillende vormen van maatschappelijk ondernemen ingevuld (kinderopvang, kringloopwinkels en Wereldwinkels) en wordt betrokken op mens en samenleving het werk gedaan (bevorderen van sociale cohesie door dichtbij aanwezig te zijn; ook met welzijn en educatie).

In 2017 is het in een andere relatie staan tot de meeste van deze niet-onderwijsactiviteiten geëffectueerd door het overdragen van alle welzijnsactiviteiten en het voorbereiden van de overdracht van de kinderopvangactiviteiten.

6. Horizontale verantwoording

6.1. Beleid

Adequate aansturing en effectieve zeggenschap vragen om actuele managementinformatie en een sterke medezeggenschap als tegenkracht. Het vraagt daarnaast ook om een tijdige en correcte verantwoording. Die verantwoording vindt intern plaats naar de ondernemingsraden en (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden, alsmede naar de Raad van Toezicht.

Extern vindt die verantwoording enerzijds verticaal plaats naar het Ministerie van OCW en naar de Inspectie en anderzijds ook horizontaal naar alle verschillende belanghebbende relaties, partners en groepen.

Dit hoofdstuk gaat over de structuur van de interne verantwoording en over de externe horizontale verantwoording. Daarbij komt de ook verhouding tot de diverse externe relaties aan de orde.

6.2. Relatie samenleving

Veel individuen en organisaties komen in hun dagelijkse werkzaamheden regelmatig in aanraking met het voortgezet (vo) of middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Scholen zijn zich vaak onvoldoende bewust van de kwantiteit en aard van deze belanghebbenden. Omgekeerd beseffen deze belanghebbenden ook lang niet altijd hoezeer zij verbonden zijn met het onderwijs.

In de samenleving anno 2017 is het echter van groot belang dat de wisselwerking met de belanghebbenden goed is en de communicatie open. Dat is de beste manier om maatschappelijk relevant te zijn, onderwijs te leveren dat midden in de samenleving staat en een kwaliteit te leveren die optimaal is in de regio van de school.

Er is een grote diversiteit en veelheid aan belanghebbenden. Het is van groot belang de dialoog met hen open en met regelmaat te voeren om zo alert strategische doelen actueel bij te kunnen stellen.

De voornaamste belanghebbenden en hun belangen

- *Leerlingen/ouders*: Verwachten kwalitatief hoogstaand onderwijs, met perspectief op onvertraagde door- en uitstroom.
- *Ministerie van OCW*: Verwachten een doelmatige omgang met publieke gelden.
- *Gemeenten*: Verwachten als opdrachtgever uitvoering van het gewenste volwassenenonderwijs en de educatietrajecten, verwachten ook een bijdrage aan de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en aandacht voor specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld vsv'ers). Zijn cruciaal bij onderwijshuisvesting.
- *Bedrijven/instellingen*: Verwachten goed opgeleid en vakbekwaam personeel, zij zorgen voor praktijkplaatsen. Een vertegenwoordiging vanuit deze organisaties heeft zitting in een Raad van Inzicht die als klankbord- en adviesgroep optreedt.
- *Toeleverend onderwijs*: Zorgen voor juiste aansluiting/kwaliteit van instromende leerlingen en voor de bekendheid van de scholen binnen Landstede Groep bij deze leerlingen (basisonderwijs, vmbo- en havo-scholen).
- *Scholen van uitstroom*: Zorgen voor juiste opvang en plaatsing van onze leerlingen en studenten (mbo en hoger beroepsonderwijs (hbo)).
- *Eigen medewerkers*: Verwachten een goede en sociale werkgever die aandacht heeft voor de duurzame inzetbaarheid van personeel, hen adequaat inzet op taken en aandacht heeft voor het goed kunnen functioneren.

Deze belanghebbenden zijn te categoriseren naar:

- Hen die instroom van deelnemers beïnvloeden.
- Hen die het proces beïnvloeden.
- Belanghebbenden die de uitstroom van deelnemers beïnvloeden.

Bewaken van belangen van de belanghebbenden

Leerlingen/ouders

Leerlingen en daardoor ook hun ouders, vormen de kern waar onderwijs om draait. Daardoor vormen zij ook de grootste belanghebbenden van Stichting Agnieten College/De Boog. Deze belanghebbendengroep vormt de basis om didactische vernieuwing te initiëren en de pedagogische taak vorm te geven, maar ook om leerwegen en opleidingen te ontwikkelen en aan te bieden. Alle overige processen komen voort uit de vraag van deze belanghebbenden. Gedurende het proces heeft deze belanghebbende een belangrijke positie. Stichting Agnieten College/De Boog is verantwoordelijk voor het op de juiste wijze begeleiden en opleiden van de leerling, zodat deze uiteindelijk de opleiding met een diploma verlaat. De leerling uit het vo kan daarna zijn onderwijsloopbaan voortzetten in mbo, hbo of wo.

Met ouders van vo-leerlingen is contact via de ouderraden van de verschillende scholen. Verder zijn ouders en leerlingen in het vo vertegenwoordigd in de medezeggenschapsraad (MR). Op deze wijze worden in alle eenheden en op centraal niveau de belangen van ouders en leerlingen zorgvuldig gewogen en met hen besproken.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

Voor iedere leerling ontvangt Stichting Agnieten College/De Boog bekostiging. Met dit publieke geld wordt integer en verantwoord omgegaan. De budgetten worden volledig ingezet voor het onderwijs en de continuïteit van de schoolorganisatie. De verantwoording (zie 7. Inleiding op de financiële cijfers) geldt als verantwoording naar het Ministerie en naar de Inspectie.

Met de Inspectie is regelmatig contact via het reguliere toezichtarrangement. Daarin wordt met nadruk gefocust op de kwaliteit van het onderwijs en de financiële positie van de instelling. In dat opzicht zijn in 2017 verschillende goede stappen gezet die een verdere verbetering hebben gegeven van de financiële kengetallen. De kwaliteit van het onderwijs in het vo is goed te noemen gezien de Inspectiebeoordelingen, maar ook gezien de eigen standaarden van de instelling. Daar is gezorgd voor continuïteit in de stappen die zijn gezet in de ontwikkeling van de kwaliteitszorg en de borging daarvan.

Gemeenten

Er is voortdurend overleg met de gemeenten in het verzorgingsgebied van Stichting Agnieten College/De Boog over onderwijshuisvesting, vooral met de gemeenten Zwolle, Zwartewaterland en Dalfsen.

Toeleverend onderwijs

Voor de vo-scholen binnen Stichting Agnieten College/De Boog gaat het hier om alle basisscholen in de diverse gemeenten en regio's waarvan leerlingen instromen, zowel regulier basisonderwijs als speciaal basisonderwijs. Ook stromen leerlingen in van andere vo-scholen doordat deze scholen sommige programma's niet aanbieden en de Agnieten-scholen wel.

Met al deze scholen en hun directies is een levendig contact vanuit de onderscheiden eenheden. Bij de inschrijving van leerlingen vindt, zo mogelijk en zo nodig, een 'warme' overdracht plaats. Ook op andere momenten is er een goede uitwisseling van leerlingengegevens en is er sprake van het kennisnemen en uitwisselen van elkaars pedagogische en didactische aanpak.

Een goede uitwisseling van gegevens is uiteraard van belang voor het goed verlopen van het onderwijsproces, het adequaat kunnen bieden van maatwerk in begeleiding en het vergroten van het succesvol volgen en afronden van het onderwijs door de leerling/student. Met collegascholen is regelmatig overleg op directie- en bestuursniveau. Met hbo-instellingen zijn goede doorstroom afspraken gemaakt.

Onderwijs waar leerlingen naar uitstromen

Vanuit het vo stromen leerlingen uit naar het mbo (zie eerder), het hbo en het wetenschappelijk onderwijs (wo). Op de onderscheiden scholen en eenheden wordt goed gelet op een aansluiting met perspectief op

een goed vervolg in dat type onderwijs. Jaarlijks worden de doorstroomgegevens van de hogescholen en universiteiten gevolgd en besproken op directie- en teamniveau.

Andere scholen voor vo en mbo

Voor het goed afstemmen van aan onderwijs en aan leerlingen gerelateerde zaken, zoals horizontale doorstroming, vakantieregelingen en Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) in het vo, huisvestingszaken en meer zaken die in het collegiale verkeer een plaatsvinden is er een goed onderling contact.

Bedrijven en instellingen

Hierbij gaat het om organisaties die stageplaatsen beschikbaar stellen waar leerlingen hun arbeidservaring kunnen opdoen. Een goede relatie met het bedrijfsleven is van groot belang, omdat stageplaatsen een onontbeerlijk deel vormen van elke beroepsopleiding. Met diverse partners uit het bedrijfsleven is een Raad van Inzicht gevormd die als klankbord dient voor ontwikkelingen in en van het onderwijs.

Eigen medewerkers

Onderwijs en leren staat of valt met de relatie tussen docent en leerling. Als er geen goede relationele verbinding is tussen leraar en leerling, raakt het leren verstoord, of vindt het niet plaats. De eigen medewerkers brengen hun kennis en vaardigheden in om goed onderwijs mogelijk te maken. Onderwijs is dus bij uitstek een proces dat gestuurd wordt door docenten die hun kennis en competenties inzetten om dit optimaal mogelijk te maken. Daarnaast kan onderwijs niet zonder alle noodzakelijk ondersteunende activiteiten in begeleiding, vorming, organisatie, administratie en communicatie. De belangen van medewerkers zijn vastgelegd in de CAO VO. Aanvullend is er nog centraal HR-beleid en eenheidgebonden HR-beleid.

Stichting Agnieten College/De Boog spant zich in om de ontwikkeling, de gezondheid en het welbevinden van haar medewerkers zo goed mogelijk te dienen. Dit gebeurt onder andere door de resultaten van de jaarlijkse gesprekkencyclus en de uitkomsten van medewerkerstevredenheidsonderzoeken te verwerken in eenheidsbeleid en teamplannen.

6.3 Medezeggenschap

Zie voor medezeggenschap binnen Stichting Agnieten College/De Boog 5.1 Governancestructuur.

6.4 Klachtenafhandeling

Indien iemand een probleem ervaart binnen Stichting Agnieten College/De Boog, is daar in eerste instantie de afspraak dat degene die het probleem ervaart, de veroorzaker of diens leidinggevende daarop aanspreekt. Dit conform een hiervoor opgesteld protocol. Bedoeling van dit protocol is voorkomen dat een probleem uitgroeit tot een klacht (waarvoor de klachtenregeling geldt). Binnen het vo leidt dat er op alle scholen toe, dat de directie nagenoeg alle problemen en klachten intern naar tevredenheid be- en afhandelt. Hierdoor komen relatief weinig klachten bij de externe klachtencommissie terecht.

Tot nu toe lukt het in de overgrote meerderheid van de gevallen om het probleem in het beginstadium bevredigend op te lossen. De externe commissie hoeft slechts sporadisch klachten te behandelen. Dat klagers nu rechtstreeks de commissie - zonder interne hoor-en-wederhoor - kunnen benaderen, zorgde niet voor een toename.

In 2017 kwamen er in totaal 6 klachten binnen via de centrale route. Dit gebeurde via de interne klachtenmeldpunten of via e-mail. De externe commissie hoefde geen uitspraak te doen.

Aantal klachten binnen Stichting Agnieten College/De Boog

Klachten 2017 per categorie	
Soort klachten	in VO
Examens	1
Schorsing	0
Onderwijskwaliteit, organisatie en begeleiding	4
Aanmelding, uitschrijving en bindend studieadvies	0
Communicatie en klachtenbehandeling	1
Houding personeel (klantvriendelijkheid)	0
Totaal	6

7. Inleiding op de financiële cijfers

7.1. Toelichting

Algemeen

Over 2017 heeft Stichting Agnieten College/De Boog een positief resultaat behaald van € 1.749.000. Daarmee is de begrote doelstelling van € 478.000 ruim behaald en is de positieve ontwikkeling in 2017 doorgetrokken. Ten opzichte van 2016 is het resultaat € 216.000 toegenomen. Het positieve resultaat draagt sterk bij aan de noodzakelijke verbetering van solvabiliteit en liquiditeit van de stichting.

Realisatie versus begroting

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen en overige subsidies zijn ten opzichte van de begroting gestegen met € 2.498.000. Dit is voornamelijk veroorzaakt door de verantwoording van de baten vanuit de Samenwerkingsverbanden ad € 1.446.000. Voor de verantwoording dienen deze baten (en kosten) volledig in de afzonderlijke jaarrekeningen van de stichtingen verantwoord te worden terwijl deze zijn begroot bij de gezamenlijke Bovenschoolse Zorgvoorziening (BZV) binnen de stichting Bestuur Landstede Groep. Daarnaast hogere rijksbijdragen en overige subsidies van OCW ad € 1.052.000 dan oorspronkelijk begroot.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Hier worden o.a. de doordecentralisatie subsidies voor de huisvestingskosten met betrekking tot de locatie Wezep en Zwartsluis geboekt. De gerealiseerde baten zijn € 152.000 hoger dan begroot.

Overige baten

De overige baten zijn € 744.000 hoger dan begroot vooral door hogere overige opbrengsten ad € 439.000 vanuit de Bovenschoolse Zorgvoorziening (€ 364.000). De opbrengst ouderbijdragen voor excursies is € 206.000 hoger dan begroot.

Personeelskosten

De totale personeelskosten zijn € 1.882.000 hoger dan begroot. De kosten voor eigen personeel zijn hoger uitgekomen dan begroot € 691.000, mede als gevolg van de overgang van Landstede personeel (01AA) naar de Stichting Agnieten College/De Boog (02VT) per augustus 2017 als gevolg van een BRIN-wijziging waardoor de leerlingen en personeel nu allemaal bij St Agnieten College/De Boog staan ingeschreven. De overige personele lasten zijn hoger uitgekomen (€ 1.075.000) waarvan dotatie van de personele voorzieningen met € 717.000 een belangrijke component is. Daarnaast is de afwijking het effect van de verrekening van de personeelskosten van de Bovenschoolse Zorgvoorziening vanuit Stichting Bestuur Landstede Groep ad € 1.459.000.

De kosten voor inhuur van uitzendkrachten en de inhuur van extern personeel zijn in totaal € 744.000. Dat is € 93.000 hoger dan begroot, met name door ziektevervanging en de kosten voor een interim projectdirecteur bedrijfsvoering. De overige personele kosten zijn € 539.000 lager dan begroot, grotendeels door de boeking van de verrekening met de Bovenschoolse Zorgvoorziening € 396.000. De hogere op scholingskosten wordt gecompenseerd door lagere kosten in de begeleiding van personeel.

Afschrijvingen en huisvestingskosten

De afschrijvingskosten zijn nagenoeg volgens begroting. Daarentegen zijn de huisvestingslasten hoger dan begroot € 105.000. Laatst vooral door hogere huurkosten.

Overige instellingslasten

De overige instellingslasten betreffen voornamelijk apparatuur en lesmateriaal, inclusief excursies, die samen € 350.000 hoger zijn dan de begroting. De belangrijkste oorzaken zijn de hogere kosten voor lesmateriaal (€ 181.000), onderhoud software (€ 51.000) excursies en activiteiten van leerlingen (€ 147.000, ook de bijdragen zijn hoger dan begroot), doorbelasting centrale organisatie (€ 35.000) en kosten voor communicatie en marketing (€ 75.000). Hiertegenover staan lagere besteding inzake calamiteiten, innovatie (€ 89.000) en reprotoelen (€ 70.000).

Financiële baten en lasten

De financiële Baten en lasten zijn € 6.000 lager dan begroot.

Realisatie versus vorig jaar

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zijn met € 1.015.000 gestegen en komen op een totaal van € 38.255.000. De stijging komt mede door een hogere ontvangst van het Samenwerkingsverband ad € 276.000, in totaal komt het Samenwerkingsverband op € 1.787.000.

Overige baten

De overige baten zijn ten opzichte van 2016 gestegen met € 62.000. Dit betreft hogere opbrengsten uit detacheringen (€ 18.000), kantineopbrengsten (€ 14.000) en ouderbijdragen (€ 124.000). Hiertegenover staat een daling van de overige opbrengsten (€ 117.000).

Personeelskosten

De totale personeelskosten zijn gestegen met € 570.000 ten opzichte van 2016. De loonkosten van eigen personeel zijn gestegen met € 1.353.000 door capaciteits- en CAO effecten. Daarnaast is een dotatie aan de personele voorzieningen gedaan t.a.v. budgeturen, verlofsparen, jubilea en lang ziek (€ 340.000). Deze hogere kosten worden gecompenseerd door daling op inleen binnen Landstede Groep dat te zien is op de regel: interne doorbelastingen personele lasten (-/- € 833.000). De externe inhuur van uitzendkrachten en overige externen zijn gedaald (€ 204.000) en komen in totaal voor 2017 op € 744.000. De uitkeringen zijn lager dan begroot € 69.000.

Het gemiddeld aantal fte's in loondienst is beperkt gestegen, 368 fte eind 2017 (367 fte eind 2016).

Overige personele kosten zijn in 2017 met € 154.000 gedaald. Met name door minder verrekening van subsidies (€ 91.000), en hogere kosten voor begeleiding van personeel (€ 45.000).

Afschrijvingen en huisvestingskosten

De afschrijvingen zijn gedaald met € 130.000 door lagere investeringen in 2016 en 2017. De huisvestingslasten zijn met € 198.000 gestegen, met name betreft dit hogere onderhoudskosten.

Overige instellingslasten

De overige instellingslasten zijn ten opzichte van 2016 licht gestegen, met € 55.000. De stijging van de kosten wordt met name veroorzaakt door hogere kosten voor communicatie en marketing (€ 69.000), excursies en activiteiten deelnemers (€ 133.000, ook hogere bijdragen), en kosten boekenfonds (€157.000). Daartegenover staan minder kosten voor reprotoelen (€ 104.000), advieskosten (€43.000) en kosten inzake inventaris, apparatuur en leermiddelen (€ 30.000).

Financiële baten en lasten

De rente lasten zijn gedaald met € 28.000.

Balans

Vaste activa

De vaste activa zijn per saldo gedaald met € 835.000. Dit is het gevolg van € 659.000 aan investeringen en een afschrijvingslast van € 1.494.000. De investeringen liggen € 110.000 onder het niveau van 2016 maar zijn lager dan oorspronkelijk begroot aangezien een deel van de investeringen voor nieuwbouw zijn verschoven naar 2018. Bij de investeringen van 2017 is de ontvangen bijdrage van de gemeente Zwolle verrekend voor € 4.849.000.

Vlottende activa

De vlottende activa zijn toegenomen met € 3.326.000, als gevolg van stijging van de liquide middelen (€ 1.646.000) en van de vorderingen (€ 1.680.000). De liquide middelen zijn toegenomen door de in 2017 ontvangen afkoopsom inzake de huisvesting voor de ISZ ad € 1.967.000.

Vermogen en solvabiliteit

Als gevolg van het positieve resultaat is het eigen vermogen gestegen met € 1.749.000. De publieke bestemmingsreserve maakt voor een bedrag van € 399.000 onderdeel uit van het eigen vermogen van € 4.290.000 per 31 december 2017. De toename van het balanstotaal heeft het opwaartse effect van het positieve exploitatieresultaat op de solvabiliteit II weliswaar iets gedempt maar desondanks is deze gestegen naar 23,8% (2016: 16,5%). De solvabiliteit I is gestegen naar 16,9% (2016: 11,1%). Het weerstandvermogen is ook gestegen en bedraagt nu 10,5% (2016: 6,4%). Zowel de solvabiliteit als het weerstandvermogen vragen om verdere verbetering.

Liquiditeit

De liquiditeit is in 2017 (1,60) verbeterd ten opzichte van 2016 (0,89) door de toegenomen liquide middelen, zie bovenstaand, en zal in 2018 door de geplande investeringen naar verwachting weer dalen. De verbetering van liquiditeit blijft dus een belangrijk onderwerp voor Stichting Agnieten College/De Boog. De in 2013 ingezette acties zijn in de afgelopen vier jaar met succes gecontinueerd en zullen ook de komende jaren belangrijke uitgangspunten zijn bij het besluitvormingsproces om de posities te verbeteren en risico's te verminderen.

Voor liquiditeits- en kasstroomrisico's zijn maatregelen genomen. Deze zijn gericht op sturing om deze posities te handhaven en de risico's te beperken tot acceptabele omvang. Prijs- en kredietrisico's komen niet noemenswaardig voor binnen de instellingen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de jaarrekening.

Voorzieningen

Door een dotatie van € 718.000 en een onttrekking van € 220.000 is de personele voorziening gestegen van € 1.236.000 naar € 1.734.000. Het deel met een langlopend karakter is € 1.053.000 en met een kortlopend karakter € 681.000.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn toegenomen door vooruitontvangen baten van de gemeente Zwolle inzake de huisvesting van de internationale school Zwolle (ISZ/ORFEO) ad ultimo boekjaar € 1.652.000.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn afgenomen met € 1.372.000, ondanks een stijging van de crediteuren (€ 647.000), vooral in verband met de bouwactiviteiten bij het CCC en TS. Daartegenover staat de mutatie op vooruitontvangen bedragen vanwege nieuwbouw CCC (per saldo € 2.116.000), als gevolg van de gedane uitgaven voor deze nieuwbouw. Daarnaast zijn de belangrijkste wijzigingen de daling van de vooruit

ontvangen les gelden (€ 175.000) en daling van de schulden aan de groep (€ 263.000) en de stijging van de sociale premies en pensioenpremies (€ 63.000) en nog te betalen vakantiegeld/vakantie-uren (€ 179.000) en vooruit ontvangen bedrag inzake Internationale school Zwolle-Orfeo (€ 176.000).

7.2. Begroting 2018

De begrotingscijfers voor 2018 zijn als volgt vastgesteld voor Stichting Agnieten College/De Boog:

AC 15	AC - Agnieten College 15	Begroting 2018	Begroting 2017	Verw realisatie 2017	Jaarrekening 2016
Opbrengsten					
3.1.1	Budget allocatiesystematiek/ rijksbijdrage	31.124.292	29.108.412	30.536.679	30.756.760
3.1.1	Additionele allocatie	0	0	4	32.487
3.1.1	Allocatie gemeenschappelijke taken	3.769.998	3.277.764	3.277.760	3.524.784
3.1.2	Ongeoormerkte subsidie	2.877.812	2.634.022	2.624.016	0
3.1.2	Geoormerkte subsidie zonder verrekening	189.808	271.415	212.186	0
3.1.2	Geoormerkte subsidie met verrekening	40.000	125.000	90.000	1.415.002
3.1.3	Ontv doorbetalingen SWV	563.047	340.848	340.947	1.511.129
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	693.500	720.750	703.161	1.013.154
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden	0	0	0	0
3.4	Contractonderwijs	0	0	0	0
3.5.1	Verhuur	237.500	54.500	193.661	60.263
3.5.2	Detachering personeel	19.613	47.155	94.991	95.444
3.5.4	Sponsoring	0	0	0	0
3.5.5	Ouderbijdragen	746.000	666.500	881.141	749.320
3.5.6	Deelnemersbijdragen	0	0	0	0
3.5.9+10	Overige opbrengsten	57.000	138.500	146.247	683.078
Totaal opbrengsten		40.318.570	37.384.866	39.100.793	39.841.421
Kosten					
4.1.1.1	Loonkosten	26.527.114	25.727.004	26.211.511	25.066.435
4.1.1.6	Interne doorbelastingen personeel	1.416.355	1.458.438	1.110.369	3.094.528
4.1.2.2	Inhuur personeel niet in loondienst	1.006.356	650.353	705.255	948.237
4.1.2.3	Overige personele kosten (incl 4.1.2.1)	983.935	1.079.966	957.967	1.073.476
4.1.3	Uitkeringen	-177.254	-247.000	-105.926	-201.455
Totaal personele kosten		29.756.506	28.668.761	28.879.176	29.981.222
Materiële kosten					
4.2	Afschr. op immat. en mat. vaste activa	1.549.589	1.500.192	1.538.748	1.632.105
4.3	Huisvesting	2.737.000	2.599.000	2.752.038	2.296.350
4.4.1	Administratie en beheer	1.623.976	758.436	489.601	829.630
4.4.2	Inventaris, apparatuur (ICT)	187.000	170.000	163.248	236.891
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen (Mat kosten prim proc)	2.036.500	1.800.900	1.957.234	1.888.745
4.4.5.1	Interne doorbelastingen materieel	1.369.738	847.188	890.820	914.254
4.4.5.2	Communicatie en marketing	116.500	92.000	111.443	98.248
4.4.5.3	Overige kosten (incl 4.4.4)	0	0	102	-534
5 - 10	Stichtings baten en lasten	450.000	470.001	458.000	433.016
Totaal materiele kosten		10.070.303	8.237.717	8.361.234	8.328.705
Totaal lasten		39.826.809	36.906.478	37.240.410	38.309.927
Resultaat		491.761	478.388	1.860.383	1.531.494

De verwachte realisatie 2017 betreft de eindejaarsprognose 2017, peildatum september 2017.

Deel 2: Jaarrekening

8. Jaarrekening

8.1. Balans per 31 december 2017

Na resultaatbestemming

Balans		Realisatie 31-12-2017	Realisatie 31-12-2016
alle bedragen in € * 1000			
1. Activa			
1.1 Vaste Activa			
1.1.2 Materiële vaste activa		15.098	15.933
Vaste Activa totaal		<u>15.098</u>	<u>15.933</u>
1.2 Vlottende Activa			
1.2.2 Vorderingen		2.641	961
1.2.4 Liquide middelen		7.616	5.970
Vlottende Activa totaal		<u>10.257</u>	<u>6.931</u>
Activa totaal		<u>25.355</u>	<u>22.864</u>
2. Passiva			
2.1 Eigen vermogen		4.290	2.541
2.2 Voorzieningen		1.734	1.236
2.3 Langlopende schulden		12.925	11.309
2.4 Kortlopende schulden		6.406	7.778
Passiva totaal		<u>25.355</u>	<u>22.864</u>

8.2. Staat van baten en lasten over 2017

Staat van baten en lasten		Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000				
3.	Baten			
3.1	Rijksbijdragen	38.255	35.757	37.240
3.2	Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden	873	721	1.014
3.5	Overige baten	1.651	907	1.589
	Totaal baten	40.779	37.385	39.843
4.	Lasten			
4.1	Personeelslasten	30.551	28.669	29.981
4.2	Afschrijvingen	1.494	1.500	1.624
4.3	Huisvestingslasten	2.502	2.599	2.304
4.4	Overige lasten	4.019	3.669	3.964
	Totaal lasten	38.566	36.437	37.873
	Saldo baten en lasten	2.213	948	1.970
6.	Financiële baten en lasten	-464	-470	-437
	Totaal resultaat	1.749	478	1.533

8.3. Kasstroomoverzicht over 2017

Kasstroomoverzicht		Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000			
a	Kasstroom uit operationele activiteiten		
	Resultaat uit gewone bedrijfsuitvoering	1) 2.213	1.969
	Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat		
	Aanpassingen voor afschrijving	2) 1.494	1.624
	Toe- (af-)name van voorzieningen	3) 498	306
	Totaal Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat	1.992	1.930
	Veranderingen in werkkapitaal		
	Af- (toe)name van kortlopende vorderingen	4) -1.680	-154
	Toe- (af)name van kortlopende schulden	5) -396	3.154
	Totaal Veranderingen in werkkapitaal	-2.076	3.000
	Kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.129	6.899
	Ontvangen interest	6) 2	
	Betaalde interest	7) 449	331
	Totaal Kasstroom uit operationele activiteiten	1.682	6.568
b	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
	Investerings in materiële vaste activa	8) 51	735
	Desinvesteringen in materiële vaste activa	8) 0	5
	Totaal Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-51	-730
c	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
	Toename langlopende schulden	9) 219	
	Aflossing langlopende schulden	9) 204	198
	Totaal Kasstroom uit financieringsactiviteiten	15	-198
	Toe- (af)name van geldmiddelen	1.646	5.640

Noot verwijzing naar achterliggende specificatie:

- 1) Saldo van baten en lasten volgens de staat van baten en lasten
- 2) Afschrijvingen conform verloopstaat materiële vaste activa
- 3) Verloopstaat voorzieningen
- 4) Vlottende activa, mutatie vorderingen exclusief te ontvangen interest
- 5) Kortlopende schulden, mutatie exclusief te betalen interest, schulden aan kredietinstellingen
- 6) Financiële baten, rekening houdend met mutatie te ontvangen interest
- 7) Financiële lasten, rekening houdend met mutatie te betalen interest
- 8) Verloopstaat materiële vaste activa, investeringen gecorrigeerd voor ultimo 31-12 nog niet betaalde investeringen
- 9) Verloopstaat financiële vaste activa

8.4. Toelichting op de jaarrekening 2017

Algemeenw

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

Statutaire naam:	Stichting Agnieten College/De Boog
Statutaire zetel:	Zwolle
Bezoekadres hoofdvesting:	Prinses Julianastraat 66, 8019 AX Zwolle
KvK nummer:	05074008
Activiteiten:	Het geven van voortgezet onderwijs

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is in euro's opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Binnen Landstede Groep, waar Stichting Agnieten College/De Boog deel vanuit maakt, is de liquiditeitspositie een aandachtspunt, nadat deze in 2012 kritisch is gebleken, maar herstel is in 2016 sterk verbeterd en doorgetrokken in 2017.

De huidige vermogenspositie is nog wel zwak. De huidige positie en prognoses die zijn gemaakt voor de afzonderlijke onderdelen binnen de Landstede Groep geven het College van Bestuur in voldoende mate vertrouwen dat de toekomst van de instellingen is gewaarborgd. Derhalve is deze jaarrekening opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatsbepaling

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de instelling zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vast te stellen. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar is vast te stellen. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, evenals van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Voorziening debiteuren
- Voorzieningen

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: overige vorderingen en overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Stichting Agnieten College/De Boog maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) en houdt geen handelsportefeuille aan.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De schulden zijn niet achtergesteld, tenzij anders vermeld.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect had op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de stichting toekomend bedrag onder voorwaarden die de stichting anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de stichting worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van alle individueel significante vorderingen wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de stichting historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de stichtingsleiding van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief. Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband te brengen is met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel opgenomen in de staat van baten en lasten.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de stichting beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Herrubricering

De vergelijkende cijfers zijn waar nodig aangepast. Dit is het geval bij de afschrijvingen, waar de vanuit derden doorbelaste afschrijvingen vanaf 2017 verantwoord worden onder de overige huisvestingslasten. De invloed in 2016 betreft € 8.000.

Stelselwijzigingen

In het verslagjaar zijn geen stelselwijzigingen aangebracht.

Toelichting per post

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving.

Investeringssubsidies worden zichtbaar in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingspercentages worden binnen de categorie gebouwen en terreinen gehanteerd:

<i>Activum</i>	<i>Afschrijvingspercentage</i>
• Gebouwen	2,5-3,3%
• Verbouwingen	6,7-10,0%

De volgende afschrijvingspercentages worden binnen de categorie inventaris en apparatuur gehanteerd:

• Hard- en software	20,0-25,0%
• Apparaten, machines en installaties	10,0-20,0%
• Kantoorinventaris	10,0%
• Onderwijs inventaris	6,7%

De categorie overige materiële vaste activa betreffen leermiddelen die in 2 tot 5 jaar afgeschreven worden. De kosten van herstel en groot onderhoud worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie verantwoord.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde

en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardevermindingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardevermindingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardevermindingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het kopje *Financiële instrumenten*.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de herwaarderingsreserve, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het College van Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de instelling is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het kopje *Financiële instrumenten*.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het kopje *Financiële instrumenten*.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder geoormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ten aanzien van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten gebeurt naar rato van de besteding.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Huuropbrengsten

Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten, worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Ouderbijdragen

De ouderbijdragen worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn gespreid.

Overige baten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de staat van baten en lasten opgenomen naar rato van de tot dat moment verrichte dienstverlening als percentage van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd.

Pensioenen

Voor de medewerkers van de stichting is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt (overeenkomstig de in de RJ 660 aangereikte vereenvoudiging) in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

Het pensioen is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij het ABP. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies en heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. De per balansdatum van toepassing zijnde beleidsdekkingsgraad (gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden) bij het ABP bedraagt 104,4% (februari 2018: 105,3% (bron: www.abp.nl d.d. 28 maart 2018)). De vereiste dekkingsgraad is 128% (afhankelijk van de rente en beleggingsmix kan deze grens verschuiven). De beleidsdekkingsgraad eind 2017 is daarmee op een zodanig niveau dat de financiële situatie van het pensioenfonds volgens de daarvoor geldende normen onvoldoende blijft. Het ABP heeft in maart 2017 een nieuw herstelplan ingediend bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Voor meer informatie: www.abp.nl.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Financiële leases

Als de stichting optreedt als lessee in een financiële lease, wordt het leaseobject (en de daarmee samenhangende verplichting) bij de aanvang van de leaseperiode in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het leaseobject of, indien deze lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Beide waarden worden bepaald op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. De toegepaste rentevoet bij de berekening van de contante waarde is de impliciete rentevoet. Indien deze rentevoet praktisch niet te bepalen is, wordt de marginale rentevoet gehanteerd. De initiële directe kosten worden opgenomen in de eerste waardering van het leaseobject.

De grondslagen voor de vervolgwaardering van het leaseobject zijn beschreven onder het hoofd Materiële vaste activa. Als geen redelijke zekerheid bestaat dat de stichting eigenaar van een leaseobject zal worden aan het einde van de leaseperiode, wordt het object afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of de gebruiksduur van het object.

De minimale leasebetalingen worden gesplitst in rentelasten en aflossing van de uitstaande leaseverplichting. De rentelasten worden gedurende de leaseperiode zodanig toegerekend aan elke periode dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over de resterende netto-verplichting met betrekking tot de financiële lease. Voorwaardelijke leasebetalingen worden als last verwerkt in de periode dat aan de voorwaarden tot betaling wordt voldaan.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) is de Beleidsregel toepassing WNT als normenkader gehanteerd bij het opmaken van deze jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Balansposten met toelichting

1.1.2 Materiële vaste activa

Materiële Vaste Activa	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.2 Terreinen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige mva	1.1.2.5 Vaste bedr.m. in uitvo. en voor- bet.op mva	1.1.2 Totaal mva
alle bedragen in € * 1000						
1.1.2 Materiële Vaste Activa, posten						
Stand aan het begin van de periode						
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs, begin	15.899	620	6.060	1.353	8	23.940
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen, begin	3.688	0	3.428	891	0	8.007
Materiële vaste activa, begin	12.211	620	2.632	462	8	15.933
Verloop gedurende de periode						
Investeringsen	0	0	573	52	34	659
Desinvesteringen	0	0	0	16	0	16
Afschrijvingen	775	0	542	177	0	1.494
Afschrijving op desinvesteringen	0	0	0	-16	0	-16
Mutatie gedurende de periode	-775	0	31	-125	34	-835
Stand aan het einde van de periode						
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs, eind	15.899	620	6.633	1.405	42	24.599
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen, eind	4.463	0	3.970	1.068	0	9.501
Materiële vaste activa, eind	11.436	620	2.663	337	42	15.098

Volledig afgeschreven activa in het boekjaar wordt in mindering gebracht op de aanschafprijs en cumulatieve afschrijving per einde boekjaar.

De vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaalde materiele vaste activa betreffen voorbereidingskosten inzake de locatie Nieuwleusen. Daarnaast zijn hier de investeringen en de ontvangen investeringsbijdragen van de Gemeente Zwolle inzake de verbouw van het Carolus Clusius College en Talentstad verantwoord, zie de tabel hierna.

Investeringsbijdrage Gemeente Zwolle		Carolus Clusius College	TalentStad	Totaal
alle bedragen in € * 1000				
1.2.4 Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald uitvoering op mva				
Investeringsbijdrage Gemeente Zwolle		2.891	5.010	7.901
Ontvangen per 31 december 2017		2.604	2.820	5.424
Besteed per 31 december 2017 1)		1.730	4.727	6.457
Saldo		874	-1.907	-1.033
Vooruitontvangen investeringssubsidie per 31 dec 2017, 2)		874		874
Nog te ontvangen investeringssubsidie per 31 dec 2017, 3)			1.907	1.907
Openstaande verplichtingen aan derden per 31 dec 2017		1.162	408	1.570
1) dit deel van de investeringsbijdrage is in mindering gebracht op de gedane investeringen, verantwoord onder de 'Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op mva' 2) verantwoord onder de 'Kortlopende schulden' 3) verantwoord onder de 'Overige vorderingen'				

1.2.2 Vorderingen

Vorderingen		Realisatie 31-12-2017	Realisatie 31-12-2016
alle bedragen in € * 1000			
1.2.2 Vorderingen, toelichting			
1.2.2.1	Debiteuren	161	310
1.2.2.2	OCW, EZ	0	0
1.2.2.3	Gemeenten en GR's	1.907	
1.2.2.4	Groepsmaatschappijen	2	0
1.2.2.10	Overige vorderingen	16	207
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	584	471
1.2.2.16	Voorziening oninbaarheid	-29	-27
	Totaal Vorderingen	2.641	961

Op de vorderingen van groepsmaatschappijen wordt geen rente berekend.

De vorderingen betreft voor € 1.907.000 nog te ontvangen investeringsbijdrage van Gemeente Zwolle inzake reeds gedane investeringen. In januari 2018 is hiervan € 1.880.000 ontvangen. Het restant volgt bij de verantwoording richting de gemeente later in 2018.

De vooruitbetaalde kosten betreffen voor € 512.000 kosten inzake lesmateriaal, schooljaar 17-18, die toegerekend worden aan de periode januari – juli 2018 (31 december 2016: € 400.000).

Er zijn geen posten met een looptijd langer dan 1 jaar.

1.2.4 Liquide middelen

Liquide middelen		Realisatie 31-12-2017	Realisatie 31-12-2016
alle bedragen in € * 1000			
1.2.4 Liquide middelen, toelichting			
1.2.4.1	Kasmiddelen	5	7
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	45	50
1.2.4.3	Rekening courant tegoed Schatkistbankieren	7.566	5.913
	Totaal Liquide middelen	7.616	5.970

De Liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de stichting.

2.1 Eigen vermogen

Eigen Vermogen		2.1.1.1 Algemene reserve	2.1.1.2 Bestemmings- reserve publiek	2.1 Totaal eigen vermogen
alle bedragen in € * 1000				
2.1.1 Eigen vermogen				
	Eigen vermogen, begin	2.142	399	2.541
	Resultaat	1.749	0	1.749
	Eigen vermogen, eind	3.891	399	4.290

De bestemmingsreserve (publiek) is een reserve om onvoorziene fluctuaties in personele lasten op te kunnen vangen.

Voorstel resultaatbestemming:

Het positieve resultaat van het verslagjaar wordt toegevoegd aan de algemene reserves.

Vooruitlopend op de vaststelling is het besluit reeds verwerkt in de jaarrekening.

2.2. Voorzieningen

2.2.1 Personele voorzieningen

Voorzieningen		2.2.1 Personele voorzieningen	2.2 Totaal voorzieningen
alle bedragen in € * 1000			
2.2 Voorzieningen, posten			
Voorzieningen, begin		1.236	1.236
Dotaties		718	718
Onttrekkingen		220	220
Voorzieningen, eind		1.734	1.734
Bedrag looptijd max. 1 jaar		681	681
Bedrag looptijd > 1 jaar		1.053	1.053

Personele voorzieningen - specificatie		2.2.1.2 Verlofsparen en sabbatical	2.2.1.4 Jubileum voorzieningen	2.2.1.5 Werkeloosh. bijdragen	2.2.1.6 Langdurig zieken	2.2.1 Personele voorzieningen totaal
alle bedragen in € * 1000						
Voorzieningen, begin		550	507	99	80	1.236
Dotaties		280	136	107	195	718
Onttrekkingen		101	31	88	0	220
Voorzieningen, eind		729	612	118	275	1.734
Bedrag looptijd max 1 jaar		364	28	34	255	681
Bedrag looptijd > 1 jaar		365	584	84	20	1.053

2.2.1.2 Verlofsparen en sabbatical

Onder deze voorziening zijn voorzieningen getroffen voor verlofsparen en levensfasebewust personeelsbeleid voortvloeiend uit een cao-verplichting. Bij de bepaling van de voorziening voor het levensfasebewust personeelsbeleid (in 2017 voor het eerst) wordt rekening gehouden met een verwachte inflatie van 1,5% inflatie op basis van de verwachte salarisstijging volgens het CPB, blijfkansen, en erkende prognoses voor de levensverwachting. De voorziening is gezien het langlopende karakter contant gemaakt tegen 2%.

2.2.1.4 Jubileum voorzieningen

De voorziening jubilea betreft de contante waarde van de 25- en 40-jarige jubileumuitkeringen van het zittend personeel rekening houdend met een verwachte inflatie van 2,0% op basis van de verwachte salarisstijging volgens het CPB vermeerderd met een inschatting voor de gemiddelde salarisstijging binnen de salarisprofielen, blijfkansen en erkende prognoses voor de levensverwachting. De voorziening is gezien het langlopende karakter contant gemaakt tegen 2%.

Ultimo 2016 is de voorziening berekend rekening houdend met een verwachte inflatie van 1,04% en contant gemaakt tegen 3%. Als gevolg van schattingswijzigingen zijn deze voor 2017 aangepast.

2.2.1.5 Werkloosheidsbijdragen

De voorziening voor verwachte werkloosheidsbijdragen is gebaseerd op de lopende WW en BWW uitkeringen per einde boekjaar welke voor rekening zijn van de stichting, waarbij rekening wordt gehouden met een verwachting van herintreden in het arbeidsproces op basis van leeftijdscategorieën. De voorziening wordt nominaal berekend.

2.2.1.6 Langdurig zieken

De voorziening voor langdurig zieken betreffen de verwachte loonkosten tot moment voor medewerkers die > 42 weken ziek zijn voor meer dan 50% van het dienstverband en naar verwachting niet meer zullen re-integreren bij de huidige werkgever. De voorziening bedraagt de loonkosten vanaf balansdatum tot en met de verwachte datum van aanvang van de uitkering van het UWV. Daarnaast is een voorziening getroffen voor de lasten voortvloeiende uit het eigen risico dragerschap inzake de Ziektewet inzake de lopende gevallen per jaareinde. De voorziening wordt nominaal berekend.

2.3 Langlopende schulden

Langlopende Schulden		2.3.3	2.3.5	2.3.6	2.3
alle bedragen in € * 1000		Schulden aan krediet-instellingen	Schulden aan Ministerie van Financiën	Schulden aan Gemeenten en GRn	Totaal schulden
2.3 Langlopende schulden, posten					
Stand langlopend deel, begin		3.303	8.006	0	11.309
Stand kortlopend deel, begin		74	130	0	204
Langlopende schulden, begin		3.377	8.136	0	11.513
Aangegane leningen in de verslagperiode		0	0	2.188	2.188
Aflossing en overboeking naar kortlopend		74	130	186	390
Stand aan het einde van de periode		3.303	8.006	2.002	13.311
Stand kortlopend deel, eind		78	134	174	386
Stand langlopend deel, eind		3.225	7.872	1.828	12.925
Bedrag looptijd vanaf 1 tot en met 5 jaar		344	596	700	1.640
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar		2.881	7.276	1.128	11.285
Effectief rentevoet in de verslagperiode		4,11%	3,81%		

specificatie 2.3.3 L-schuld aan kredietinstelling													
Nummer lening	Schuld langlopend begin	Schuld kortlopend begin	Schuld begin	Aflossing en overboeking nr kort	Schuld eind	Schuld kortlopend eind	Schuld langlopend eind	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Rente %	Rente % vast/ variabel	Einddatum looptijd	Renterisico afgedekt j/n
BNG 40.105566	3.303	74	3.377	74	3.303	78	3.225	344	2.881	4,11%	vast	1-12-2042	nee
Totaal	3.303	74	3.377	74	3.303	78	3.225	344	2.881	4,11%			

specificatie 2.3.5 L-schuld aan Ministerie van Financiën													
Nummer lening	Schuld langlopend begin	Schuld kortlopend begin	L-schuld begin	Aflossing en overboeking nr kort	L-schuld eind	Schuld kortlopend eind	Schuld langlopend eind	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Rente %	Rente % vast/ variabel	Einddatum looptijd	Renterisico afgedekt j/n
Schatkist 2120	5.506	130	5.636	130	5.506	134	5.372	596	4.776	3,83%	vast	1-12-2042	nee
Schatkist 2121	2.500		2.500		2.500		2.500		2.500	3,78%	vast	3-6-2052	nee
Totaal	8.006	130	8.136	130	8.006	134	7.872	596	7.276	3,81%			

Voor de lening inzake locatie Wezep (BNG 40.105566) staat de gemeente Oldebroek garant.
Voor de leningen inzake locatie Zwartsluis (Schatkist 2120+2121) staat de gemeente Zwartewaterland garant.

specificatie 2.3.6 L-schuld aan Gemeenten en GRn	Aflossing en overboeking nr kort	L-schuld eind	Schuld kortlopend eind	Schuld langlopend eind	Bedrag 1 -5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Rente %	Rente % vast/ variabel	Einddatum looptijd	Renterisico afgedekt j/n
Vooruitontvangen bijdragen	186	1.783	131	1.652	524	1.128				
VSO huisvesting Talentstad		219	43	176	176	0	1,50%	vast	31-12-2022	nee
Totaal	186	2.002	174	1.828	700	1.128	0,16%			

De vooruit ontvangen bedragen betreft een ontvangen afkoopsom van de gemeente Zwolle (oorspronkelijke groot € 1.969.000) voor huisvestinglasten van ORFEO en Internationale School Zwolle voor 15 jaar. De ontvangen bijdragen vallen vrij ten gunste van het resultaat (1 augustus 2016 tot en met 31 juli 2031) overeenkomstig de in de beschikking vermelde periode.

In 2017 is een bedrag ontvangen (€ 219.000) naar aanleiding van de vaststellingsovereenkomst huisvesting Talentstad van de Gemeente Zwolle, wat is aan te merken als een financiering van in voorgaande jaren gedane investeringen. Dit bedrag moet in vijf jaar terugbetaald worden, in vijf gelijke annuïtaire termijnen, de laatste in 2022.

2.4 Kortlopende schulden

Kortlopende Schulden		Realisatie 31-12-2017	Realisatie 31-12-2016
alle bedragen in € * 1000			
2.4 Kortlopende schulden, toelichting			
2.4.1	Schulden aan groepsmaatschappijen	0	252
2.4.2	Schulden aan andere deelnemingen	0	5
2.4.3	Schulden aan kredietinstellingen	78	204
2.4.5	Schulden aan Ministerie van Financiën	134	0
2.4.8	Crediteuren	1.540	893
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.202	1.138
2.4.10	Schulden ter zake van pensioenen	342	279
2.4.12	Overige schulden (kortlopend)	318	334
2.4.13	Vooruitontvangen college-, cursus-, les- en examengelden	288	463
2.4.14	Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ	212	186
2.4.15	Vooruitontvangen investeringssubsidies	874	2.990
2.4.16	Vooruitontvangen bedragen	176	0
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	1.016	837
2.4.18	Te betalen interest	123	106
2.4.19	Overige overlopende passiva	103	91
Kortlopende schulden, totaal		6.406	7.778

Over de schulden aan groepsmaatschappijen wordt geen rente betaald en zijn geen zekerheden gesteld.
Voor de vooruitontvangen investeringsbijdragen wordt verwezen naar de materiële vaste activa.

Overzicht geoormerkte doelsubsidies OCW

Model G- Verantwoording Subsidies					
G1A Subsidies zonder verrekeningsclausule		DUO-Gefis besch-nr	Toew ijzing kenmerk	Toew ijzing datum	Prestatie afgerond?
beknopt gespecificeerd					
alle bedragen in €					
Subsidie voor studieverlof 2017			852418-1	20-09-17	nee
Subsidie voor studieverlof 2017			851898-1	20-09-17	nee

Financiële instrumenten

Algemeen

Stichting Agnieten College/De Boog maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die Stichting Agnieten College/De Boog blootstelt aan marktrisico, inclusief renterisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de stichting een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures, opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de stichting te beperken. Stichting Agnieten College/De Boog maakt in de normale bedrijfsuitoefening geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten en derivaten en handelt er ook niet in. Kredietrisico

Stichting Agnieten College/De Boog loopt kredietrisico over leningen en vorderingen (opgenomen onder financiële vaste activa), handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico bestaat uit het verlies dat zou ontstaan indien op verslagdatum afnemers of tegenpartijen in gebreke zouden blijven en hun contractuele verplichtingen niet na zouden komen. Stichting Agnieten College/De Boog heeft richtlijnen opgesteld waaraan afnemers of tegenpartijen moeten voldoen. Deze richtlijnen beperken het risico dat verbonden is aan mogelijke kredietconcentraties en marktrisico's. Stichting Agnieten College/De Boog loopt hierdoor geen belangrijk kredietrisico ten aanzien van een enkele individuele afnemer of tegenpartij. Voor debiteuren waarvoor een kredietrisico wordt gelopen, is een voorziening getroffen.

Renterisico

Stichting Agnieten College/De Boog loopt renterisico over de rentedragende langlopende schulden in geval van herfinanciering van bestaande financiering. Gezien de lange looptijd van de afgesloten financieringen is dit risico beperkt aangezien het leningen met een vaste rente betreft.

Liquiditeitsrisico

Stichting Agnieten College/De Boog bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende meerjaren liquiditeitsbegrotingen. Het College van Bestuur ziet erop toe dat voor Stichting Agnieten College/De Boog steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

De liquide middelen staan eind 2017 ter vrije beschikking van Stichting Agnieten College/De Boog.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten (verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d.) benadert de boekwaarde daarvan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

alle bedragen in € * 1000	0-1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Meerjarige financiële verplichtingen				
Huur bedrijfsgebouwen	338	224		562
Copiers *	78	234		312
Koffieapparatuur *	29	56		85
Bedrijfsauto's (lease) *	14	4		18
Kluisjes	32	30	13	75
Netwerkverbindingen	9	27		36
	500	575	13	1.088
* toegerekend aandeel in gezamenlijk contractwaarde voor St Landstede, St Agnieten College/De Boog, St Ichthus College, St. Christelijk VMBO Harderwijk en St Bestuur Landstede Groep.				

Fiscale eenheid

Stichting Agnieten College/De Boog vormt met Stichting Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o., Stichting Landstede, Stichting Ichthus College, Stichting Vechtdal College, Stichting Bestuur Landstede Groep, Innotiq Zwolle BV, Stichting Zorgstructuur Landstede Groep, Stichting Landstede Kinderopvang (vanaf 1 juni 2017) en Stichting Landstede Welzijn (vanaf 1 juni 2017) een fiscale eenheid voor de BTW. Uit dien hoofde is elk onderdeel van de fiscale eenheid verantwoordelijk voor de schulden inzake de BTW van de gehele fiscale eenheid.

Niet in de balans opgenomen vordering Ministerie van OCW

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de Wet voortgezet onderwijs (WVO) is het op basis van artikel 5 van de (Gewijzigde) Regeling 'Onvoorziene gevallen bij de invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs' (kenmerk WJZ-2005/54063802 en kenmerk VO/F-2006/1769) toegestaan een vordering op te nemen op het Ministerie van OCW. Hiervan is geen gebruik gemaakt. Op basis van RJ 660 is deze vordering opgenomen onder de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

De vordering wordt op balansdatum bepaald door de op dat moment bestaande schuld aan personeel in verband met de tot december opgebouwde vakantieaanspraken en de over de over de maand december door de instelling verschuldigde afdracht pensioenpremies en loonheffing verbonden salarisbetalingen op grond van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. De benaderde omvang van deze vordering bedraagt per eind 2017 € 2,4 mln. De vordering is pas opeisbaar bij het opheffen van de instelling.

Aansprakelijkheidsstellingen

Stichting Agnieten College/De Boog is geen aansprakelijkheidsstellingen aangegaan.

Baten en lasten met toelichting

3.1 Rijksbijdragen

Rijks-Overheidsbijdragen		Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000			
3.1 Rijksbijdragen, toelichting			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW/EZ, toelichting			
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW		34.819	34.314
Rijksbijdragen OCW/EZ		34.819	34.314
3.1.2 Overige subsidies OCW/EZ, toelichting			
3.1.2.1 Overige subsidies OCW		1.649	1.415
Overige subsidies OCW/EZ		1.649	1.415
3.1.3 Inkomensoverdracht van rijksbijdragen, toelichting			
3.1.3.1 Doorbetalingen rijksbijdrage SWV		-173	-106
3.1.3.3 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		1.960	1.617
Inkomensoverdracht van rijksbijdragen		1.787	1.511
Totaal Rijksbijdragen		38.255	37.240

De verantwoorde baten inzake inkomensoverdracht van rijksbijdragen betreft het aandeel van de stichting inzake de gemeenschappelijk ontvangen doorbetalingen van Samenwerkingsverband 23.05 IJssel-Vecht voor Stichting Agnieten College/De Boog, Stichting Ichthus College en Stichting Landstede. De doorbetaling onder 3.1.3.1 betreft het deel op basis van de herverdeling binnen de interne samenwerking dat is doorbetaald aan Stichting Ichthus College. De totaal ontvangen doorbetalingen zijn met de daarbij behorende kosten op basis van de leerlingenaantallen verdeeld en verantwoord in de jaarrekening van de desbetreffende stichting. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar 2.5 in het bestuursverslag.

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijks-Overheidsbijdragen		Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000			
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies, toelichting			
3.2.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies			
3.2.2.2 Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en subsidies		862	951
3.2.2.3 Overige overheden		11	63
Totaal Overige overheden		873	1.014
Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies		873	1.014

3.5 Overige baten

Overige Baten	Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000		
3.5 Overige baten, toelichting		
3.5.1 Verhuur	83	60
3.5.2 Detachering personeel	114	96
3.5.5 Ouderbijdragen VO	873	749
3.5.9 Opbrengst catering	51	37
3.5.10 Overige	530	647
Totaal Overige baten	<u>1.651</u>	<u>1.589</u>

De post 'overige' onder '3.5 Overige baten' betreft doorbelaste overige opbrengsten van de serviceorganisatie ad € 21.000 (2016: € 51.000) en van de gezamenlijk met Stichting Ichthus College en Stichting Landstede georganiseerde Bovenschoolse Zorgvoorziening (BZV) ad € 364.000 (2016: € 397.000).

4.1 Personeelslasten

Lasten	Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000		
4.1 Personeelslasten		
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten, uitsplitsing		
4.1.1.1 Lonen en salarissen	20.644	20.018
4.1.1.2 Sociale lasten	2.782	2.594
4.1.1.5 Pensioenlasten	2.993	2.454
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	<u>26.419</u>	<u>25.066</u>
4.1.2. Overige personele lasten, uitsplitsing		
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	717	378
4.1.2.2 Lasten personeel niet in loondienst, toelichting		
Interne doorbelasting personeelslasten	2.262	3.095
Inhuur uitzendpersoneel	407	638
Inhuur extern personeel	337	310
Lasten aan personeel niet in loondienst	<u>3.006</u>	<u>4.043</u>
4.1.2.3 Overige	541	695
Overige personele lasten	<u>4.264</u>	<u>5.116</u>
4.1.3 Uitkeringen die personeelslasten verminderen	132	201
Totaal Personeelslasten	<u>30.551</u>	<u>29.981</u>

Onder 'Lasten personeel niet in loondienst' zijn de doorbelaste loonkosten van de serviceorganisatie verantwoord ad € 2.384.000 (2016: 2.415.000).

Gedurende het boekjaar 2017 bedroeg het gemiddeld aantal fte bij de organisatie 368 fte (2016: 367 fte). Alle medewerkers zijn alleen in Nederland werkzaam.

4.2 Afschrijvingen

Lasten	Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000		
4.2 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa, toelichting		
4.2.2 Afschrijving op materiële vaste activa	1.494	1.624
Totaal Afschrijvingen	<u>1.494</u>	<u>1.624</u>

4.3 Huisvestingslasten

Lasten	Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000		
4.3 Huisvestingslasten, toelichting		
4.3.1 Huurlasten	397	411
4.3.2 Verzekeringslasten	6	7
4.3.3 Onderhoudslasten	920	723
4.3.4 Energie en water	461	505
4.3.5 Schoonmaakkosten	597	618
4.3.6 Belastingen en heffingen terzake van huisvesting	143	71
4.3.8 Overige huisvestingslasten	-22	-31
Totaal Huisvestingslasten	<u>2.502</u>	<u>2.304</u>

4.4 Overige lasten

Lasten	Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000		
4.4 Overige lasten, toelichting		
4.4.1 Administratie en beheer	626	830
4.4.2 Inventaris en apparatuur	208	237
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	2.136	1.889
4.4.5 Overige	1.049	1.008
Totaal Overige lasten	<u>4.019</u>	<u>3.964</u>

Onder 4.4.5 'Overige lasten' zijn de doorbelaste materiële kosten van de serviceorganisatie verantwoord ad € 798.000 (2016: € 959.000).

6 Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten		Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000			
6.1 Financiële baten, toelichting			
6.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	2	0
	Totaal Financiële baten	2	0
6.2 Financiële lasten, toelichting			
6.2.1	Rentelasten en soortgelijke kosten	466	437
	Totaal Financiële lasten	466	437

Samenwerkingsverbanden VO/BVE en overige instellingen

De Stichting Agnieten College/De Boog heeft samenwerkingsverbanden met andere onderwijsinstellingen in de regio. In overeenstemming met het 'Besluit samenwerking VO-BVE' wordt hierover gerapporteerd. Per peildatum (1 oktober van het voorafgaande kalenderjaar) volgen de volgende aantallen leerlingen elders onderwijs:

Samenwerkingsverbanden		aantal ln 2017	aantal ln 2016
Brin nummer en Schoolnaam			
	Stichting Agnieten College / De Boog, Brin nummer(s): 02VT en 05 VN		
	Volgen onderwijs bij:		
	VAVO, div. instellingen	50	58
		50	58

Verbonden partijen

Verbonden Partijen										
Zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap	Juridische	Statutaire	Code activiteit	Eigen vermogen	Realisatie	Omzet	Valt onder	Deelname	Consolidatie	
Statutaire naam	vorm	zetel	(één of meer)	31-12-2017	2017	2017	Burg. wetboek 2	%		
alle bedragen in € * 1000							artikel 403			
Stichting Bestuur Landstede Groep	Stichting	Zwolle	Overige	248	125	25.374	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Agnieten College/De Boog	Stichting	Zwolle	Overige	4.291	1.750	40.779	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Ichthus College	Stichting	Kampen	Overige	5.537	651	25.750	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Christelijk VMBO Hardenwijk eo	Stichting	Hardenwijk	Overige	4.679	541	10.082	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Vechtdal College	Stichting	Hardenberg	Overige	7.018	436	34.008	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Landstede	Stichting	Zwolle	Overige	42.887	5.113	117.571	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Internationale School Eerde	Stichting	Zwolle	Contractonderwijs	3.772	22	2	Nee	100,0%	Ja	
Landstede Molijn Beheer BV *	B.V.	Nunspeet	Overige	2	0	0	Nee	50,0%	Ja	
Innotiq Zwolle BV 1)	B.V.	Zwolle	Overige	238	162	4.652	Nee	75,5%	Ja	
Stichting Beheer & Deelnemingen IJsselregio	Stichting	Zwolle	Overige	315	0	0	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Landstede Welzijn 2)	Stichting	Zwolle	Overige	9	9	381	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Landstede Kinderopvang	Stichting	Zwolle	Overige	13	16	5.783	Nee	100,0%	Ja	
Stichting IJsselregio Foundation 3)	Stichting	Zwolle	Overige	683	93	356	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Zwolse Badminton Accommodatie	Stichting	Zwolle	Onroerende zaken	3	-1	292	Nee	100,0%	Ja	
Rechterland Services BV	B.V.	Zwolle	Onroerende zaken	-1.032	43	1.315	Nee	100,0%	Ja	
Landstede Deelnemingen BV	B.V.	Zwolle	Overige	18	0	0	Nee	100,0%	Ja	
Landstede Travel BV	B.V.	Zwolle	Overige	-45	-70	0	Nee	100,0%	Ja	
VOF Landstede Buitengewoon Reizen 4) **	V.O.F.	Zwolle	Overige	23	-28	2.747	Nee	50,0%	Nee	
Stichting Landstede Fonds voor Onderwijsontw.	Stichting	Zwolle	Overige	3	0	0	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Sporttalent Zwolle eo	Stichting	Zwolle	Overige	12	0	0	Nee	100,0%	Nee	
Stichting Landstede Participaties	Stichting	Zwolle	Overige	315	68	0	Nee	100,0%	Ja	
Djopzz Beheer BV	B.V.	Zwolle	Overige	440	276	587	Nee	50,0%	Ja	
Djopzz BV	B.V.	Zwolle	Overige	145	57	1.985	Nee	50,0%	Ja	
Stichting Zorgstructuur Landstede Groep	Stichting	Zwolle	Onroerende zaken	262	139	338	Nee	100,0%	Ja	
Stichting Huisvesting VMBO Kampen	Stichting	Kampen	Onroerende zaken	0	0	1.464	Nee	50,0%	Nee	
Stichting Huisvesting Onderwijs Dronten eo	Stichting	Dronten	Onroerende zaken	0	0	810	Nee	50,0%	Nee	

1) via Stichting Landstede 51% en via Stichting Landstede Participaties/Djopzz Beheer B.V. 24,5%

2) per 9-5-2018 juridisch gefuseerd met twee andere welzijnsstichtingen in de gemeente Dalfsen tot Stichting SAAM Welzijn, waarbij het buiten de zeggenschap en invloed van betekenis is gekomen van de Landstede Groep.

3) tot 30-3-2017 geheten Stichting Landstede Kringloop

4) per 31-12-2017 is deze VOF beëindigd, waarbij de activiteiten en zeggenschap overgedragen zijn aan de andere vennoot. Hiermee is dit buiten de zeggenschap en invloed van betekenis gekomen van de Landstede Groep. Getoonde cijfers zijn van 2015. Geen cijfers over 2016 en 2017 beschikbaar.

* Cijfers 31-12-2016 respectievelijk 2016

** Cijfers 31-12-2015 respectievelijk 2015

*** Resultaten worden 100% verdeeld naar de "participerende" onderwijs stichtingen

Verbonden Partijen					
Inloed van betekenis	Juridische	Statutaire	Code activiteit	Deelname	
Statutaire naam	vorm	zetel	(één of meer)	% (op niveau	
alle bedragen in € * 1000				Landstede Gr)	
Innotiq Cibap BV	B.V.	Zwolle	Overige	24,5%	
Internationale School Eerde BV	Stichting	Zwolle	Contractonderwijs	30,0%	
Coöperatie RBA-4 Examenbank voor Gezondheidszorg- en Welzijnsopleidingen UA	Coöperatie	Hengelo	Overige	25,0%	
Veluvine Nunspeet Beheer CV 5)	C.V.	Nunspeet	Overige	50,0%	

5) Landstede Molijn Beheer B.V. is de beherend vennoot en jegens de schuldeisers van Veluvine Nunspeet Beheer CV volledig aansprakelijk.

Regionaal Arbeidsmarktplatform en opleiden in de school

Via het voorzitterschap van het Regionaal Arbeidsmarktplatform zetten we ons, met andere schoolbesturen, in voor regionaal aantrekkelijk werkgeverschap. We geven met onze scholen uitvoering aan de dieptepilot 'Opleiden in de School'. Dit is een gesubsidieerd project dat als doel heeft dat de school verantwoordelijkheid neemt voor het opleiden en scholen van nieuwe en zittende docenten. Het platform fungeert eveneens als een intensief bestuurlijk netwerk.

Honoraria accountant

De volgende honoraria van de accountant zijn ten laste gebracht van de rechtspersoon, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW. Het vermelde bedrag inzake onderzoek van de jaarrekening betreffen de overeengekomen jaarkosten exclusief eventueel meer-/minderwerk. De bedragen zijn inclusief BTW.

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
alle bedragen in € * 1000		
Separate specificatie kosten instellingsaccountant		
Kosten onderzoek jaarrekening *	36	39
Totaal Accountants honoraria	36	39
* inclusief controle bekostiging		

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De werkzaamheden van de voorzitter en leden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht van de Landstede Groep omvatten ook werkzaamheden voor de entiteiten waar zij door de afzonderlijke organen zijn benoemd tot onbezoldigd voorzitter of lid van het College van Bestuur respectievelijk Raad van Toezicht, waaronder ook Stichting Agnieten College/De Boog. De leden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht staan op de loonlijst bij, respectievelijk factureren hun bezoldiging aan, Stichting Bestuur Landstede Groep. De gezamenlijke kosten worden vanuit Stichting Bestuur Landstede Groep verdeeld over de onder de verantwoordelijkheid van het bestuur vallende entiteiten op basis van de toegerekende inzet van de bestuurders en toezichthouders.

1a Bezoldiging topfunctionarissen			
Bedragen x € 1			
Naam Functiegegevens	T.W. Rietkerk Voorzitter College van Bestuur	T.G.M. Bekker Lid College van Bestuur	C. Blokland Lid College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/11-31/12	
Deeltijdfactor in fte	0,167	0,221	
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Nee	Nee	Nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	25.505	5.643	
Beloningen betaalbaar op termijn			
Subtotaal	25.505	5.643	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	25.505	5.643	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Totale bezoldiging	25.505	5.643	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1-31/12		1/1-31/12
Deeltijdfactor in fte	0,153		0,206
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	23.271		30.630
Beloningen betaalbaar op termijn			
Totale bezoldiging 2016	23.271	0	30.630

Inzake C. Blokland is foutenherstel toegepast voor het feit dat in de jaarrekening 2016 de periode van 1 november 2016 tot en met 31 december 2016 als gewezen bestuurder was aangemerkt, terwijl dit niet het geval was.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12			
Bedragen x € 1			
Naam	T.G.M. Bekker		
Functiegegevens	Lid College van Bestuur		
Kalenderjaar	2017	2016	
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	1/1-31/10	1/11-31/12	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	10	2	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	176	175	
Maximum op basis van de normbedragen per maand	209.000	48.000	
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	257.000		
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarie?	Ja		
Bezoldiging in de betreffende periode	27.154	4.893	
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	32.047		
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.		
Totale bezoldiging	32.047		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen					
Bedragen x € 1					
Naam	B. Breunissen	W. Boerma	P. Bosma	H.M. Claessen	
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-30/6	
Bezoldiging					
Bezoldiging	3.468	2.257	2.062	1.265	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	22.950	15.300	15.300	7.587	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Totale bezoldiging	3.468	2.257	2.062	1.265	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2016					
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	2.779	1.312	1.312	1.679	
Beloningen betaalbaar op termijn					
Totale bezoldiging 2016	2.779	1.312	1.312	1.679	
Naam	F. Eefting	S.A. Terpstra	H.P. De Vlieger	A.J.M. de Winter	
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/10-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	
Bezoldiging					
Bezoldiging	2.240	516	2.062	2.062	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	15.300	3.856	15.300	15.300	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Totale bezoldiging	2.240	516	2.062	2.062	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2016					
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1-31/12		1/1-31/12	1/1-31/12	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.582		1.365	1.747	
Beloningen betaalbaar op termijn					
Totale bezoldiging 2016	1.582	0	1.365	1.747	

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Bedragen x € 1

Naam	C. Blokland
Functie(s) gedurende dienstverband	Lid College van Bestuur
Deetlijdfactor in fte	0,206
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2016
Ontslaguitkering	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	10.778
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	15.458
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	10.778
Waarvan betaald in 2017	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.

Toelichting bezoldigingsklasse WNT

Bedragen x € 1

Periode	1/1/2017 - 31/12/2017	1/1/2016 - 31/12/2016
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	6	6
Complexiteitspunten gemiddelde aantal leerlingen/deelnemers	3	3
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten/sectoren	4	4
Totaal complexiteitspunten	13	13
Bezoldigingsklasse	E	E
Bezoldigingsmaximum leden College van Bestuur	153.000	152.000
Bezoldigingsmaximum Voorzitter Raad van Toezicht	22.950	22.800
Bezoldigingsmaximum Leden Raad van Toezicht	15.300	15.200

Met betrekking tot de bovenstaande overzichten inzake de verantwoording normering top inkomens wordt ten aanzien van 2016 en 2017 de volgende kanttekening geplaatst:

De leidinggevende topfunctionarissen zijn in dienst bij Stichting Bestuur Landstede Groep en kwalificeren derhalve bij Stichting Agnieten / De Boog als leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking. De bezoldiging verantwoord in de WNT bij Stichting Agnieten / De Boog bedraagt de doorbelaste kosten aan Stichting Agnieten / De Boog voor de functie vervulling van de leidinggevende topfunctionaris bij Stichting Agnieten / De Boog. De doorbelaste kosten betreffen loonkosten inclusief werkgeversdeel sociale lasten en eventuele kosten leaseauto of vervoer.

De vergelijkende cijfers zijn aangepast ten opzichte van de in jaarrekening 2016 opgenomen WNT verantwoording. In de WNT verantwoording in de jaarrekening 2016 was de totale bezoldiging van de Leidinggevende en toezichthoudende topfunctionarissen opgenomen. In de aangepaste vergelijkende cijfers WNT bezoldiging 2016 is de werkwijze gevolgd zoals hiervoor beschreven, dus de doorbelaste kosten aan

Stichting Agnieten / De Boog voor de functievervulling van leidinggevende en toezichthoudende topfunctionarissen bij Stichting Agnieten / De Boog.

Inzake 2016 heeft in de jaarrekening 2017, voor zover vereist, foutenherstel plaatsgevonden naar aanleiding van de door de Inspectie van het Onderwijs (IvO) in haar brief d.d. 17 mei 2018 gedane constatering dat de stichting voor 2016 de vastgestelde bezoldigingsklasse WNT onjuist heeft vastgesteld. In de jaarrekening 2016 van de stichting heeft de verantwoording inzake de WNT plaats gevonden op basis van bezoldigingsklasse G, gebaseerd op de criteria op groepsniveau conform de hiervoor door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) verstrekte goedkeuring. Tegen de constatering van het IvO zal bezwaar aangetekend worden. Alleen om redenen van het voorzichtigheidsprincipe heeft in 2017 een correctie op de doorbelasting vanuit Stichting Bestuur Landstede Groep plaatsgevonden inzake de toegerekende kosten van het College van Bestuur voor een bedrag van € 10.159. Mocht de uitkomst van het bezwaar voor de stichting positief uitvallen, zal deze correctie over 2016 en 2017 in de toekomstige jaarrekening, wanneer hier duidelijkheid over bestaat, worden teruggedraaid.

De aangepaste WNT bezoldiging over 2016 in combinatie met de gewijzigde klassenindeling heeft alleen voor T.W. Rietkerk geleid tot overschrijding van het individueel bezoldigingsmaximum. Op de hogere WNT bezoldiging is het overgangsrecht niet van toepassing waardoor de aangepaste bezoldiging wel heeft geleid tot een onverschuldigde betaling alleen voor T.W. Rietkerk ad € 10.159. Op het moment van vaststellen van de jaarrekening 2017 heeft terugbetaling van dit bedrag volledig plaatsgevonden middels verrekening in de rekening-courant tussen Stichting Bestuur Landstede Groep en Stichting Agnieten / De Boog. In dit kader heeft tevens aanpassing van de vergelijkende cijfers plaatsgevonden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan met een significante invloed op het resultaat en het vermogen van de organisatie.

8.5 Goedkeuring en vaststelling

Deze jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht en vastgesteld door het College van Bestuur.

Zwolle, 28 juni 2018

9 Resultaatbestemming

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

In de statuten is niets bepaald ten aanzien van bestemming van het resultaat.

Ingevolge de Wet op het Voortgezet Onderwijs wordt het resultaat van het verslagjaar toegevoegd aan de reserve van de instelling.

10. Gegevens rechtspersoon

Naam instelling	Stichting Agnieten College/De Boog
Soort instelling	School voor voortgezet onderwijs
Adres rechtspersoon	Postbus 1, 8000 AA Zwolle
Brinnummers	02VT en 05VN
Nummer Bevoegd gezag	41430
Telefoon	088-850 80 00
Accountantskantoor	EY
	Postbus 3053, 3502 GB Utrecht

11. Verklaring accountant

